

Privačių pastatų energijos vartojimo efektyvumo didinimas taikant EGADP

Finansinė parama plati, tačiau pamatai silpni

EUROPOS
AUDITO
RŪMAI

Turinys

Dalis

01–14 | **Pagrindiniai aspektai** 01

01–04 | Kodėl ši sritis svarbi

05–14 | Ką nustatėme ir rekomenduojame

15–69 | **Mūsų pastabos išsamiau** 02

15–31 | **EGADP energijos vartojimo efektyvumo priemonės riboja sąrangos trūkumai**

17–26 | EGADP renovacijos priemonėmis nėra tiesiogiai prisidedama prie esminės renovacijos

27–31 | Reformos apibrėžtos neaiškiai, jų poveikis investicijoms ir energijos taupymui nebuvo įrodytas

32–69 | **Įgyvendinimas vėlavo, o energijos taupymo stebėseną turėjo trūkumų**

33–40 | Sudėtingų investicijų į renovaciją priemonių įgyvendinimas vėlavo ir jas reikėjo peržiūrėti

41–61 | Informacija apie sutaupytą energijos kiekį nebuvo pakankami patikima, palyginama ir išsami ar tinkama naudoti prasmingai rezultatų stebėsenai

62–69 | Nėra stebimas pastatų renovacijos priemonių išlaidų rezultatyvumas

Priedai

I priedas. Apie auditą

II priedas. Audituotų priemonių sąrašas

III priedas. Europos Audito Rūmų atliktas priemonių įgyvendinamumo vertinimas

Santrumpos

Žodynėlis

Komisijos atsakymai

Chronologija

Audito grupė

01

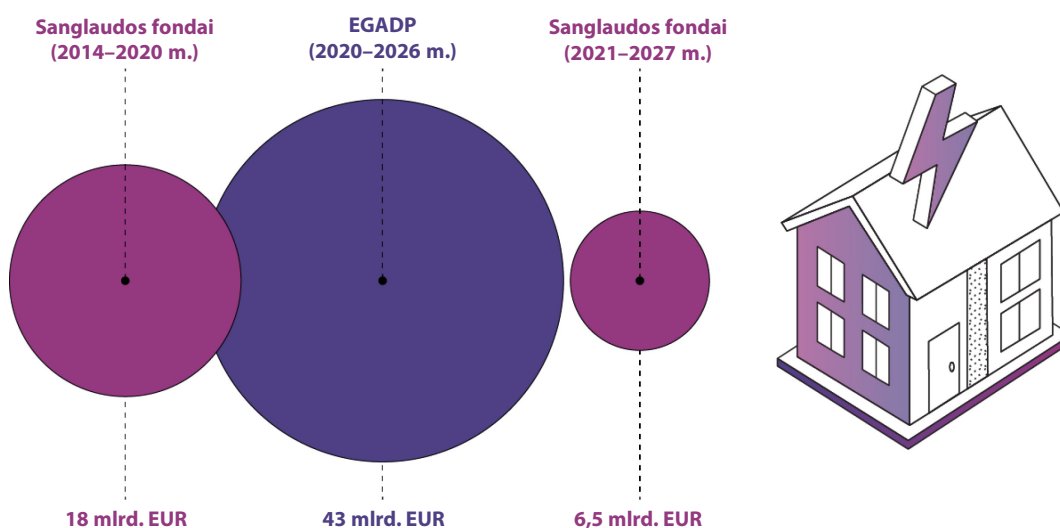
Pagrindiniai aspektai

Kodėl ši sritis svarbi

- 01** Apskaičiuota, kad 2023 m. gyvenamiesiems pastatams teko 26 % ES suvartoto energijos kiekio¹, o šio skaičiaus sumažinimas yra labai svarbus ES siekiant nusistatytų energetikos tikslų. ES ir jos valstybės narės jau daugelį metų imasi veiksmų pastatų ūkio energijos vartojimo efektyvumui didinti. Anksčiau ES finansavimas daugiausia buvo teikiamas iš sanglaudos politikos fondų. Nuo 2021 m. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (EGADP), pagal kurią didelė finansavimo dalis (37 %) turi būti skirta klimato srities ir energetikos tikslams pasiekti, valstybėms narėms suteikė galimybę padidinti gyvenamųjų namų energijos vartojimo efektyvumą. Be to, Komisija į savo [pasiūlymą dėl 2028–2034 m. ES biudžeto](#) įtraukė galimybę toliau finansuoti renovaciją.
- 02** Remiantis turimais 2026 m. sausio mėn. duomenimis, valstybės narės planavo išleisti 43 milijardus eurų pagal EGADP tiesiogiai energijos vartojimo efektyvumo priemonėms, skirtoms gyvenamiesiems pastatams renovuoti. Tai sudaro apie 8 % visų turimų EGADP lėšų ir 17 % indėlio siekiant klimato srities ir energetikos tikslų. [1 diagramoje](#) pateikiamas palyginimas su ES biudžetu, skirtu energijos vartojimo efektyvumui didinti pagal sanglaudos fondus.

¹ [Energy statistics – an overview](#), Figure 10, Eurostat (May 2025).

1 diagrama | ES finansavimas gyvenamųjų pastatų energijos vartojimo efektyvumui didinti

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis sanglaudos duomenimis ir Komisijos EGADP duomenų baze (FENIX).

- 03** Atlikdami šį auditą tikrinome, ar EGADP priemonėmis (investicijomis ir reformomis) prie gyvenamųjų pastatų energijos vartojimo efektyvumo didinimo prisidėta (išlaidas naudojant) rezultatyviai. Visų pirma nagrinėjome, ar pagrindiniai EGADP sąrangos ypatumai ir EGADP energijos vartojimo efektyvumo priemonių struktūra buvo tinkami siekiant patenkinti renovacijos poreikius. Taip pat nagrinėjome, ar EGADP energijos taupymo priemonių pažanga, rezultatai ir išlaidų rezultatyvumas buvo tinkamai stebimi.
- 04** Tikimės, kad ši ataskaita bus naudinga visuomenei, kadangi visos valstybės narės pradėjo įgyvendinti renovacijos schemas, darančias poveikį gyventojams. Ataskaita padės tobulinti būsimas ES finansuojamas gyvenamųjų pastatų energijos vartojimo efektyvumo priemones, geriau nustatant siektinas reikšmes. Ja taip pat siekiama pagerinti dėl šių priemonių sutaupyto energijos kiekio apskaičiavimo ir ataskaitų teikimo būdą. Išsamesnė bendroji informacija ir duomenys apie audito apimtį ir metodą pateikti [I priede](#).

Ką nustatėme ir rekomenduojame

- 05** Apskritai darome išvadą, kad nors pagal EGADP buvo plačiai remiamas gyvenamųjų pastatų energijos vartojimo efektyvumo didinimas, renovacijos priemonių sąrangos ir įgyvendinimo trūkumai riboja jų faktinį ir išlaidas naudojant rezultatyviai sutaupytą energijos kiekį. Nustatėme, kad pagal EGADP daugiausia finansuotos vidutinio masto renovacijos. Reformos apibrėžtos neaiškiai, jų poveikis investicijoms ir energijos taupymui nebuvo įrodytas. Įgyvendinimas vėlavo, o išlaidų rezultatyvumas ir faktiniai renovacijos priemonių rezultatai nebuvo tinkamai išanalizuojami ir stebimi.

- 06** Prieš pradėdant įgyvendinti EGADP, Komisija jau buvo pabrėžusi, kad svarbu sukurti labai efektyvų pastatų ūkį, be kita ko, vykdant esminę renovaciją (t. y. renovaciją, dėl kurios sutaupoma daugiau kaip 60 %). Tačiau EGADP reglamente nebuvo jokios nuorodos į esminę renovaciją ir valstybių narių pasirinktomis priemonėmis nebuvo tiesiogiai prisidedama prie tokios renovacijos, siekiant ES energetikos tikslų. Jei tai nėra nuosekliai suplanuota kaip pirmas žingsnis siekiant didesnio energijos vartojimo efektyvumo, kyla rizika, kad nedidelė arba vidutinė renovacija gali turėti saistomąjį poveikį (**17–24** dalys).
- 07** Nustatėme, kad keturios šiam auditui atrinktos valstybės narės (Belgija, Italija, Kipras ir Lietuva), atrinkdamos konkrečius renovacijos projektus pagal EGADP priemones, taikė tinkamumo kriterijus, nors ir su tam tikrais apribojimais. Jos taip pat neatliko pateiktų renovacijos projektų lyginamojo vertinimo. Visi reikalavimus atitinkantys renovacijos projektai buvo finansuojami neatlikus lyginamojo kokybės vertinimo, galbūt todėl daugiausia dėmesio buvo skiriama tik tiems darbams, kuriuos vykdant būtų sutaupyta didelis vardinis energijos kiekis, (**25** ir **26** dalys).
- 08** Vertindami EGADP reformas nustatėme, kad EGADP reglamente ir Komisijos gairėse nebuvo aiškiai apibrėžta, kas yra reforma, todėl EGADP nacionaliniuose ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose (toliau – NEGAD planai) buvo neatitikimų. Be to, nesant tinkamų rodiklių, sunku įvertinti EGADP reformų poveikį investicijoms į energijos vartojimo efektyvumą, taigi ir sutaupytam energijos kiekiui (**27–31** dalys).
- 09** Mūsų atlikta priemonių pažangos analizė parodė, kad visose ES valstybėse narėse dauguma EGADP priemonių, susijusių su energijos vartojimo efektyvumu gyvenamųjų namų sektoriuje, neturėjo į rezultatus orientuotų energijos taupymo siektinų reikšmių. Valstybės narės laikėsi Komisijos gairių, savo siektinas reikšmes grįsdamos išdirbio rodikliais. Tai riboja galimybę įvertinti EGADP priemonių rezultatus energijos vartojimo efektyvumo atžvilgiu ir veiklos rezultatus (**32–35** dalys).

1 rekomendacija

Pagerinti renovacijos priemonių siektinų reikšmių nustatymą

Vertindama pagal kitą DFP siūlomas finansuoti gyvenamųjų pastatų renovacijos priemones, Komisija turėtų patikrinti, koku mastu valstybės narės:

- a) įtraukia esmines renovacijas;
- b) kiekvienai atitinkamai atskirai priemonei nustato aiškią energijos taupymo siektiną reikšmę, kad būtų galima stebėti įvairių priemonių ir valstybių narių veiklos rezultatus ir kad būtų lengviau agreguoti duomenis. Siektina reikšmė turėtų būti tinkamai pagrįsta ir derėti su priemonės struktūra, teikiamu finansavimu ir pradine padėtimi bei poreikiais.

Tikslinė įgyvendinimo data: 2027 m.

- 10** Be to, nustatėme, kad buvo didelis priemonių, kurias paprasta įgyvendinti arba kurios yra susijusios su didele parama, poreikis ir kad tokios priemonės sparčiai įgyvendinamos. Sudėtingesnių priemonių, pavyzdžiui, apimančių stogų ir sienų izoliaciją, įgyvendinimas vėlavo arba jų poreikis buvo mažas, todėl NEGAD planai buvo peržiūrėti. Nustatėme, kad nepaisant šių peržiūrų, kyla rizika, kad kai kurios EGADP priemonės nebus įgyvendintos per EGADP nustatytus terminus, o tai gali turėti įtakos pasiekiamiems rezultatams (36–40 dalys).
- 11** Kai programos remiamos ES, įskaitant pagal EGADP, Komisija valstybės nares ragina naudoti energinio naudingumo sertifikatus kaip pagrindinę priemonę sutaupyti energijos kiekiui apskaičiuoti. Šie sertifikatai padeda nustatyti patobulinimus, atliktus renovuojant pastatus. Tačiau energinio naudingumo sertifikatuose pateikta informacija apie sutaupytą energijos kiekį nėra pakankami patikima, palyginama ir išsami ar tinkama naudoti prasmingai rezultatų stebėsenai. Visų pirma yra atotrūkis tarp numatomo vartojimo (apskaičiuoto pagal energinio naudingumo sertifikatus) ir faktinio vartojimo, nes pastarąjį taip pat lemia žmogaus elgesys. Neatsižvelgus į šį atotrūkį susidarys didelis skirtumas tarp apskaičiuoto ir faktinio sutaupyto energijos kiekio (41–47 dalys).
- 12** Kalbant apie patikimumą, nustatėme, kad nacionalinėms ar regiono institucijoms atliekant energinio naudingumo sertifikatų patikras nustatytas reikšmingas neatitikimų lygis. Išanalizavę atrinktose valstybėse narėse naudotus sertifikatus ir taikytas alternatyvias metodikas nustatėme papildomų trūkumų, pavyzdžiui, neteisingų energijos suvartojimo įverčių, darančių poveikį sutaupyto kiekio, apie kurį pranešta, apskaičiavimui, (48–55 dalys).

- 13** Taip pat nustatėme, kad informacija apie sutaupytą energijos kiekį, kurią Komisija pateikė pagal 1 bendrą rodiklį, apima visas EGADP priemones, be kita ko, susijusias su viešaisiais pastatais ar įmonėmis. Tačiau valstybės narės siunčia agreguotus duomenis, iš kurių neįmanoma konkrečiai įvertinti gyvenamųjų pastatų renovacijos pažangos. Komisija aiškiai nenurodo, kad informacija apie sutaupytą kiekį yra grindžiama teoriniais skaičiavimais, kurie nepakankamai atspindi faktinį sutaupytą kiekį. Be to, Komisija atlieka patikimumo patikras, tačiau išsamiau netikrina skaičių, taip apribodama galimybę vykdyti tinkamą veiklos rezultatų stebėseną (56–61 dalys).
- 14** Galiausiai, mūsų atlikta renovacijos projektų rėmimo pagal EGADP išlaidų analizė parodė, kad atrinktose valstybėse narėse sutaupytos energijos vieneto išlaidos labai skiriasi, o Komisija to išsamiau neanalizavo. Taigi, pastatų renovacijos priemonių išlaidų rezultatyvumas nėra stebimas. Visų pirma manome, kad Italijos priemonė „*Superbonus*“, kuri buvo finansuojama Italijos ir EGADP lėšomis ir pagal kurią padengta iki 110 % gavėjų patirtų išlaidų, neatitiko patikimo finansų valdymo principų ir nebuvo išlaidų rezultatyvumą pagrindžiantis ES lėšų naudojimo pavyzdys. Nors EGADP turėjo būti veiklos rezultatais grindžiama priemonė, EGADP reglamente nėra reikalavimo stebėti išlaidų rezultatyvumą (62–69 dalys). Savo naujausioje [Specialiojoje ataskaitoje 14/2026 dėl EGADP atsekamumo ir skaidrumo](#) atkreipėme dėmesį į duomenų apie faktines išlaidas rinkimo trūkumus ir rekomendavome tokią informaciją naudoti siekiant įvertinti ir užtikrinti efektyvų ES lėšų naudojimą.

2 rekomendacija

Skaidriai pranešti apie sutaupytą kiekį ir įvertinti EGADP priemones gyvenamųjų pastatų energijos vartojimo efektyvumui didinti

Siekdama geriau įvertinti gyvenamiesiems pastatams skirtų EGADP energijos vartojimo efektyvumo priemonių rezultatus, Komisija turėtų:

- a) atskleisti daugiau informacijos apie metodiką, naudotą 1 bendram rodikliui, ir paaiškinti, kokį poveikį jis daro sutaupyto kiekio, apie kurį pranešė valstybės narės, patikimumui;

Tikslinė įgyvendinimo data: 2026 m. pabaiga

- b) įvertinti gyvenamiesiems pastatams skirtų energijos vartojimo efektyvumo priemonių rezultatus ir išlaidų rezultatyvumą, kad įgytomis žiniomis galėtų pasinaudoti rengdama būsimas programas, visų pirma dėl tinkamo viešosios paramos renovacijos priemonėms lygio.

Tikslinė įgyvendinimo data: 2028 m. pabaiga, atsižvelgiant į Komisijos EGADP *ex post* vertinimą

3 rekomendacija

Pagerinti veiklos rezultatų stebėjimą, vertinant sutaupytą energijos kiekį

Kitos DFP laikotarpiu, siekdama pagerinti veiklos rezultatų stebėjimą, vertinant sutaupytą energijos kiekį, Komisija turėtų:

- a) patobulinti patikimų ataskaitų apie sutaupytą dėl renovacijos priemonių energijos kiekį teikimo metodiką, be kita ko, atsižvelgiant į apskaičiuoto ir faktinio sutaupytos energijos kiekio skirtumą;
- b) rinkti patikimą informaciją apie pasiektus kiekvienos atitinkamos priemonės rezultatus ir išmokėtas sumas (ES, valstybės narės ar privačiojo sektoriaus finansavimas).

Tikslinė įgyvendinimo data: 2027 m. gruodžio mėn.

02

Mūsų pastabos išsamiau

EGADP energijos vartojimo efektyvumo priemonės riboja sąrangos trūkumai

15 EGADP reglamentu valstybėms narėms leidžiama savo nacionaliniuose ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose (toliau – NEGAD planai) nustatyti priemones, kuriomis prisidedama prie gyvenamųjų pastatų efektyvumo didinimo. Tikrinome pagrindinius EGADP sąrangos ypatumus ir tai, kaip buvo parengtos gyvenamiesiems pastatams skirtos EGADP energijos vartojimo efektyvumo priemonės, daugiausia dėmesio skirdami 28 priemonėms, parengtoms keturioje mūsų atrinktose valstybėse narėse. Jas sudaro 18 investicijų ir 10 reformų (*II priedas*).

16 Tikėjomės, kad:

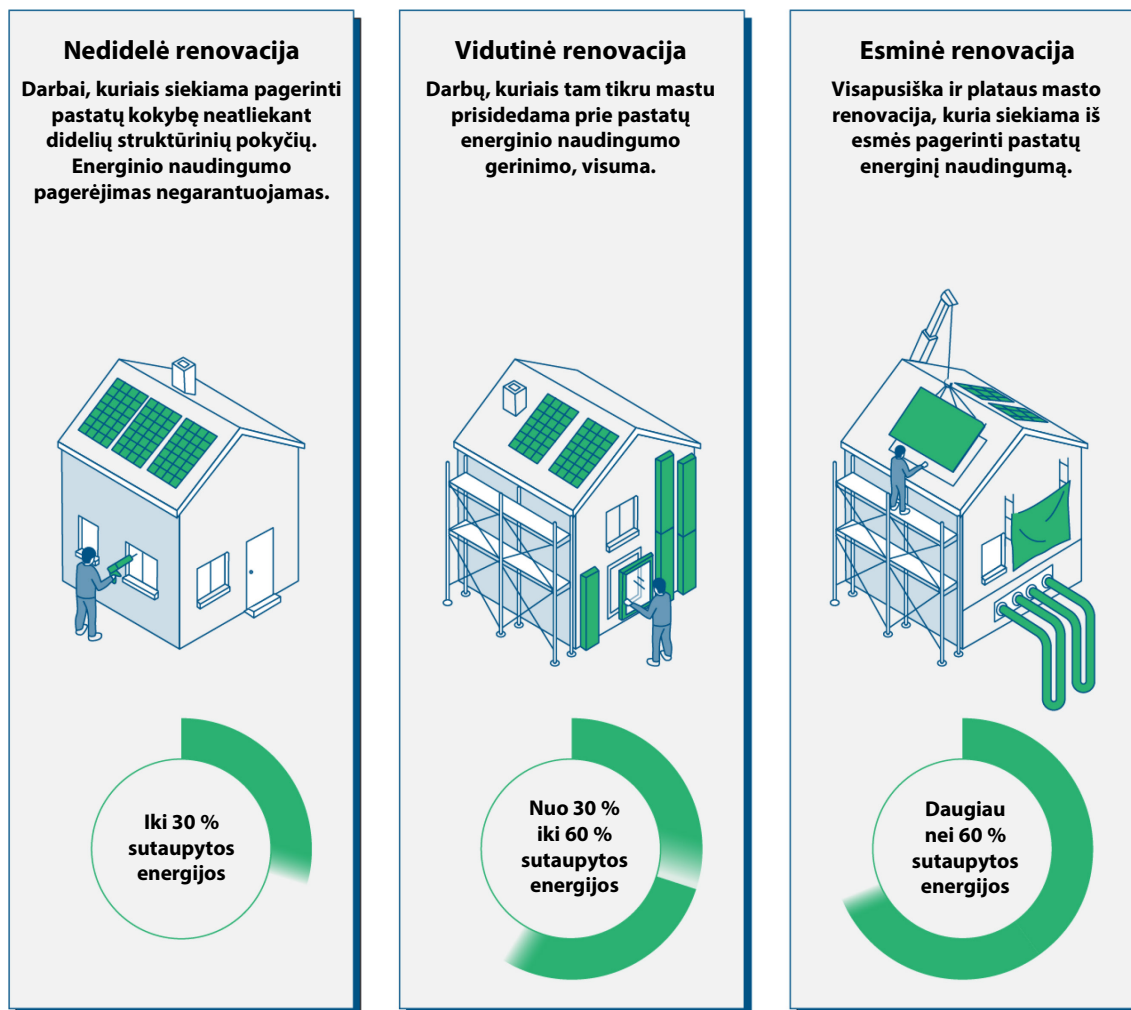
- priemonėmis tinkamai prisidedama tenkinant pastatų ūkio renovacijos poreikius;
- reformomis siekiama padidinti arba papildyti investicijas į energijos vartojimo efektyvumą.

EGADP renovacijos priemonėmis nėra tiesiogiai prisidedama prie esminės renovacijos

- 17** Kad į NEGAD planus įtrauktos gyvenamiesiems pastatams skirtos EGADP priemonės būtų aktualios, jos turėtų atitikti konkrečius kiekvienos valstybės narės pastatų ūkio poreikius ir kartu prisidėti prie ES energijos vartojimo efektyvumo politikos tikslų siekimo. Tikrinome aktualumą nagrinėdami [EGADP reglamentą](#), ES energijos vartojimo efektyvumo politikos sistemą ir NEGAD planus, taip pat analizuodami priežastis, dėl kurių valstybės narės pasirinko EGADP priemones ir susijusius projektus.
- 18** 2018 m. [Direktyvoje dėl pastatų energinio naudingumo](#), kuri yra vienas iš pagrindinių ES energijos vartojimo efektyvumo politikos sistemos elementų ([I priedas](#)), reikalaujama, kad valstybės narės iki 2020 m. kovo mėn. nustatytų nacionalinę ilgalaikę renovacijos strategiją tam, kad iki 2050 m. jų gyvenamųjų pastatų ūkyje energija būtų vartojama ypač efektyviai ir jis būtų nepriklausomas nuo iškastinio kuro. Kad šis tikslas būtų pasiektas, direktyvoje aiškiai kalbama apie esminės renovacijos masto didinimą (terminą „esminė renovacija“ Komisija apibrėžė savo [Rekomendacijoje \(ES\) 2019/786 \(2 diagrama\)](#)). Tuo remdamasi, 2020 m. spalio mėn. Komisija pristatė strategiją „[Renovacijos banga](#)“, skirtą pastatų renovacijai ir esminei renovacijai spartinti. Komisija pabrėžė, kad vidutinis metinis esminės renovacijos lygis ES buvo tik 0,2 %².

² Komunikatas „Renovacijos banga Europoje“ ([COM\(2020\) 662](#)); European Commission, [Comprehensive study of building energy renovation activities and the uptake of nearly zero-energy buildings in the EU](#).

2 diagrama | Įvairios renovacijos rūšys

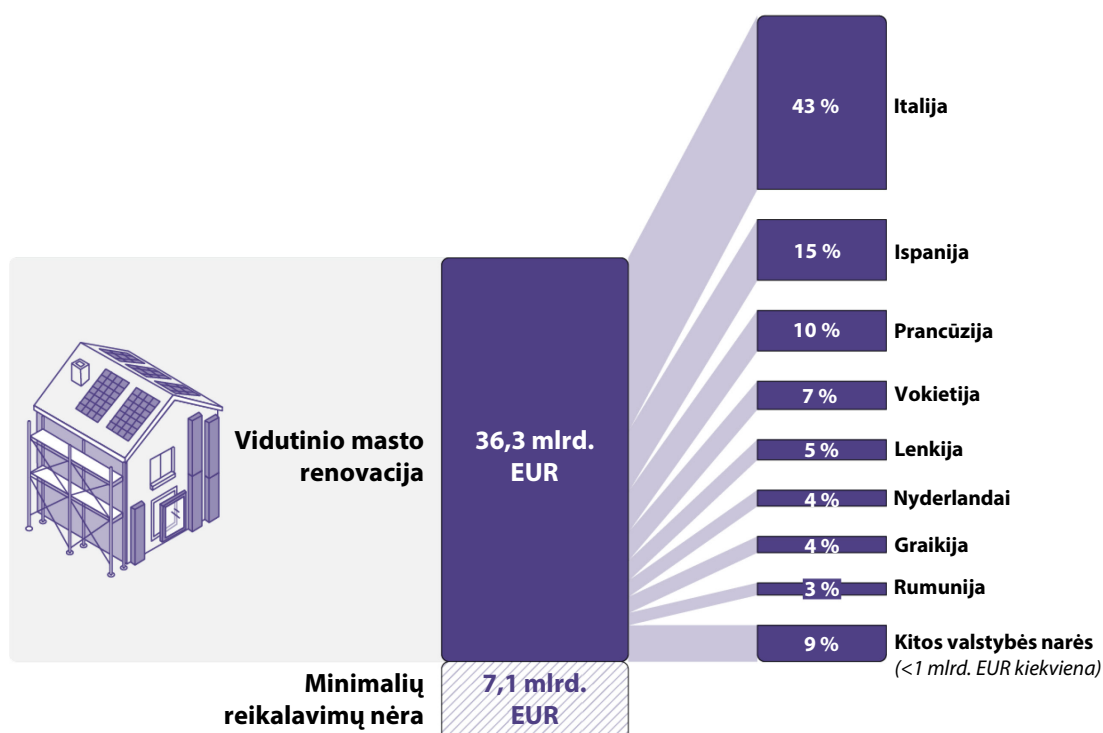
Šaltinis: Europos Audito Rūmai, remiantis [Komisijos rekomendacija \(ES\) 2019/786](#). Šios apibrėžtys taikytinos kalbant apie energijos vartojimo efektyvumo priemones.

19 Šios nacionalinės ilgalaikės renovacijos strategijos kartu su visais papildomais poreikių vertinimais, kuriuos valstybės narės atliko prieš pradėdamos įgyvendinti EGADP, galėjo būti pagrindas nustatant esminės išlaidas naudojant rezultatyviai atliekamos renovacijos priemones, kuriomis būtų tenkinami konkretūs nacionalinio pastatų ūkio poreikiai, įskaitant poreikį skatinti esminę renovaciją. Vis dėlto [EGADP reglamente](#) nebuvo aiškiai reikalaujama EGADP priemonės pagrįsti konkrečiu vertinimu ar poreikių vertinimu.

20 [EGADP reglamente](#) nustatytas bendras reikalavimas dėl suderinamumo su ES tikslais ir nacionaliniais strateginiais dokumentais, įskaitant nacionalinius energetikos ir klimato srities veiksmų planus (NEKSV). [Komisijos gairėse](#) valstybių narių prašoma savo NEGAD planuose nurodyti, kaip juose nustatytų konkrečių priemonių įgyvendinimas galėtų būti paspartintas naudojant NEGAD planus. Tačiau nei šiose gairėse, nei [EGADP reglamente](#) nenurodyta, kaip Komisija turėtų tai patikrinti.

- 21** Komisija atlikdama vertinimą nagrinėjo, ar valstybių narių pasirinktos siūlomos priemonės atitiko galiojančią sistemą. Kai atrinktos valstybės narės priėmė sprendimus, kurias gyvenamųjų pastatų energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonės įtraukti į NEGAD planus, jų sprendimai nebuvo pagrįsti konkrečiu vertinimu ar poreikių vertinimu, tačiau paprastai juose buvo daromos nuorodos į nacionalines ilgalaikes renovacijos strategijas. Remdamiesi diskusijomis su valstybių narių institucijomis, pažymime, kad EGADP priemonių pasirinkimui įtakos turėjo palyginti trumpas laikotarpis NEGAD planams parengti ir būtinybė pasirinkti priemones, kurias būtų galima įgyvendinti per EGADP laikotarpį (t. y. iki 2026 m. rugpjūčio mėn.).
- 22** Be to, EGADP reglamente nebuvo jokios nuorodos į esminę renovaciją. Nustatėme, kad tik viena valstybė narė (Rumunija) iš 27 susiejo priemonę su siektina reikšme, aiškiai susieta su esmine renovacija. Pagal daugumą EGADP energijos vartojimo efektyvumo didinimo gyvenamuosiuose pastatuose priemonių buvo reikalaujama, kad naudojantis parama vidutiniškai būtų pasiekta bent vidutinio masto renovacija; vidutinio masto renovacijai teko 83 % pagal šias priemones numatytų išlaidų. Likusių 17 % EGADP numatytų išlaidų, susijusių su gyvenamųjų pastatų energijos vartojimo efektyvumo priemonėmis, atveju nebuvo reikalaujama minimalaus sutaupyto energijos kiekio (**3 diagrama**). Pavyzdžiui, pagal priemones, skirtas privatiems pastatams Belgijoje, nebuvo reikalaujama minimalaus sutaupyto energijos kiekio.

3 diagrama | EGADP asignavimai gyvenamiesiems pastatams atsižvelgiant į reikalavimus (pagal valstybes nares)

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis Komisijos pateiktais EGADP duomenimis (atnaujintais 2026 m. sausio mėn.).

- 23** Be to, kaip paaiškinta mūsų 2024 m. Specialiojoje ataskaitoje 14/2024 dėl EGADP žaliosios pertvarkos, Komisija nurodė, kad tam, kad renovacijos priemonės pagal EGADP reglamentą būtų laikomos vidutinio masto, jomis turėtų būti siekiama³ vidutiniškai sutaupyti bent 30 % pirminės energijos, o tai atitinka mažiausią galimą šios kategorijos ribinę vertę (2 diagrama). Be to, reikalavimas buvo taikomas visai priemonei, o ne kiekvienam projektui. Iš keturių atrinktų valstybių narių Italija taikė griežtesnę taisyklę, nes pagal ją reikalaujama, kad visi EGADP projektai pasiektų minimalią 40 % sutaupytos energijos ribinę vertę. Šių ribinių verčių pasiekimas taip pat priklauso nuo sutaupyto kiekio įvėčio patikimumo, kurį mes nagrinėjame antroje ataskaitos dalyje (32–69 dalys).
- 24** Nors nė viena iš atrinktų valstybių narių kaip savo siektinų reikšmių nenurodė esminės renovacijos (22 dalis), nustatėme, kad Kipras atrinko kai kuriuos esminės renovacijos projektus pagal konkrečią priemonę (tai sudaro 20 % renovacijai skirtų lėšų). Nustatėme, kad kitose trijose valstybėse narėse EGADP priemonėmis nebuvo siekiama skatinti esminės renovacijos. Jei finansuojamos renovacijos, dėl kurių pastato energinis naudingumas reikšmingai nepadidėja, kyla rizika, kad tai gali turėti saistomąjį poveikį (1 langelis). Keliuose mokslinių tyrimų dokumentuose⁴ įspėjama, kad pirmenybę teikiant nuosaikioms priemonėms ir nesant kompleksinio planavimo gali atsirasti saistomasis poveikis, kai sprendimai dėl renovacijos riboja būsimas pasirinkimo galimybes arba lemia investicijas, kurios nėra optimalios siekiant ilgalaikių dekarbonizacijos tikslų.

³ EGADP reglamento VI priedas.

⁴ BPiE, *Deep Renovation: Shifting from exception to standard practice in EU policy briefing*; Gepts B., *Where is the potential for deep (energy) renovations?*; Barbosa G. and Almeida M., *Strategies for implementing and scaling Renovation Passports*.

1 langelis

Renovacijos darbų saistomasis poveikis

Saistomasis poveikis gali pasireikšti, kai vidutinė renovacija užkerta kelią esminei energinei renovacijai dėl papildomų išlaidų, poreikio susigrąžinti pradines investicijas ar techninių priežasčių. To pavyzdžiai galėtų būti:

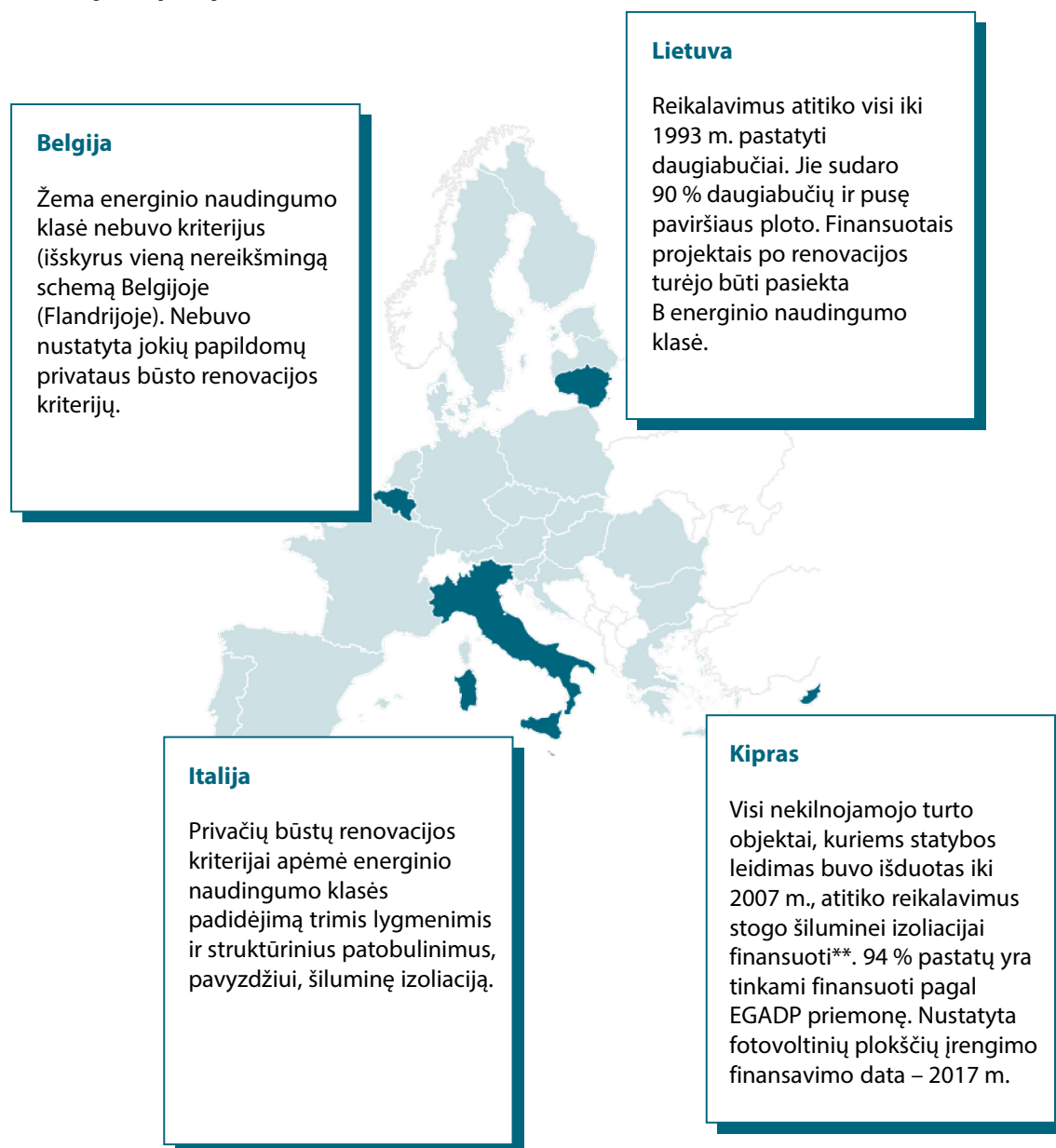
- nesuderinti izoliacijos įrengimo darbai (ne visada galima naudoti papildomus sluoksnius)⁵;
- su ateities sprendiniais nesuderinamų medžiagų naudojimas;
- šildymo ir (arba) karšto vandens sistemų įrengimas neįvertinus būsimų izoliacijos įrengimo darbų galimybės (dėl to gali būti per dideli matmenys) arba atvirkščiai;
- atrinktose valstybėse narėse atlikta visiška renovacija, kuria pasiekta tik vidutinė energinio naudingumo klasė (tolesni patobulinimai lemtų išmontavimo darbus), neplanuojant etapinės esminės renovacijos.

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis tyrimais ir įvertintais projektais.

25 Priimdamos sprendimus dėl konkrečių renovacijos projektų pagal EGADP priemones, atrinktos valstybės narės projektus tvirtino remdamosi tinkamumo kriterijais ir finansavo visus reikalavimus atitinkančius projektus tol, kol buvo lėšų. **4 diagramoje** pateikti tinkamumo kriterijų, kuriuos taikė šiam auditui atrinktos valstybės narės, pavyzdžiai. Atrinktose valstybėse narėse taikyti tinkamumo kriterijai dažnai nebuvo labai selektyvūs ir juos taikant finansavimo nebuvo privaloma skirti žemą energinio naudingumo klasę turintiems pastatams arba namų ūkiams, kurių finansinis paramos poreikis yra didesnis. Šios valstybės narės taip pat netaikė atrankos kriterijų paraiškų eiliškumui nustatyti. Kipras, atsižvelgdamas į EGADP laiko apribojimus, šį supaprastintą sprendimą pasirinko sąmoningai siekdamas padidinti projektų skaičių. Taikant tokius kriterijus būtų buvę galima atrinkti labiau į rezultatus orientuotus projektus ir taip maksimaliai padidinti numatomą sutaupyti energijos kiekį.

⁵ Barbosa G., *Building renovation passports for affordable and digital deep renovation*; L'Énergie en Wallonie, *Guide de la rénovation énergétique et durable des logements en Wallonie*, Chapter 5, Sections 2.3 and 2.7.

4 diagrama | EGADP projektų atrankos, grindžiamos tik tinkamumo kriterijais, pavyzdžiai

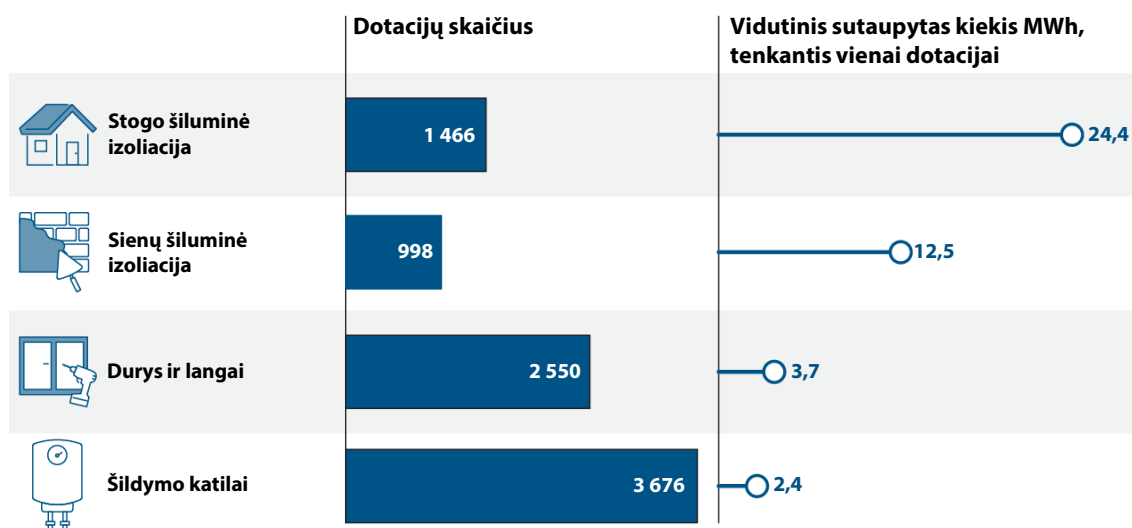

Pastaba: * Lietuvos ilgalaikė renovacijos strategija (2021 m.), 3 ir 4 lentelės; ** [Kipro ilgalaikė pastatų renovacijos strategija \(2020 m.\)](#), p. 13.

Šaltinis: Audito Rūmai.

26 Kadangi atrinktose valstybėse narėse projektų atranka neapėmė pateiktų projektų lyginamojo kokybės vertinimo, kyla rizika, kad finansuojami renovacijos projektai daugiausia bus sutelkti į tų rūšių darbus, kurie lemia mažesnį nominalų sutaupyto energijos kiekį. **5 diagramoje** parodyta, kad Belgijoje (Briuselio sostinės regione) projektuose daugiausia dėmesio skirta vidutinei arba nedidelei renovacijai (pavyzdžiui, šildymo katilų arba langų keitimui). Todėl atrinktose valstybėse narėse pagal EGADP iš esmės buvo remiamos renovacijos schemas, skirtos platesniam namų ūkių ir pastatų spektrui, kad per trumpesnį laiką būtų galima renovuoti daugiau objektų. Teikiant pirmenybę vidutinei ar nedidelei renovacijai, valstybių narių dėmesys nukrypo nuo ilgalaikio energijos taupymo užtikrinimo vykdant esminę renovaciją; dėl to taip pat kyla rizika, kad ateityje tai turės saistomąjį poveikį.

5 diagrama | Dotacijų skaičius ir vidutinis sutaupyto energijos kiekis MWh (2023 m.), Briuselio sostinės regionas, pagal darbų rūšį

Pastaba: šie skaičiai apima ne tik pagal EGADP finansuotus projektus.

Šaltinis: [Metinė statistinė ataskaita](#), RENOLUTION 2023 RBC.

Reformos apibrėžtos neaiškiai, jų poveikis investicijoms ir energijos taupymui nebuvo įrodytas

- 27** Pagal EGADP reglamentą EGADP reformos ir investicijos turėtų sudaryti nuoseklų rinkinį⁶ ir paskatinti struktūrinius pokyčius⁷ atitinkamose administravimo ar politikos srityse⁸. Nustatėme 10 reformų į mūsų imtį įtrauktose valstybėse narėse ir išanalizavome jų sąsają su EGADP investicijomis ir jų potencialą sudaryti sąlygas būsimai renovacijai arba jai remti.
- 28** Savo 2025 m. [Specialiojoje ataskaitoje 10/2025 dėl EGADP darbo rinkos reformų](#) pažymėjome, kad [EGADP reglamente](#) apie investicijas ir reformas kalbama jų neapibrėžiant ir aiškiai neatskiriant. Taip pat pažymėjome, kad tai, kas yra reforma, iš dalies išliko subjektyvu net ir Komisijai pateikus gaires⁹. Nesant aiškos apibrėžties, mūsų peržiūrėtuose NEGAD planuose valstybės narės taikė skirtingą reformos sąvoką. Komisija taip pat neužtikrino, kad visuose NEGAD planuose būtų laikomasi nuoseklaus požiūrio. Pavyzdžiui, Belgija savo subsidijavimo schemų ir susijusių projektų finansavimo peržiūras pavadino reformomis, o Italija panašius savo renovacijos schemos pakeitimus – investicijomis. Tam tikras subjektyvumas klasifikuojant priemones patvirtina ankstesnį Audito Rūmų nustatytą faktą.
- 29** Nustatėme tris priemones, pavadintas reformomis, kurios iš tikrųjų buvo investicijos: dvi Belgijoje ir vieną Lietuvoje. Jos buvo susijusios su didelėmis projektų išlaidomis ir neapėmė reikšmingų renovacijos schemų pakeitimų. Kai priemonė Lietuvoje buvo atkartota skyriuje „REPowerEU“, ji buvo laikoma investicija. Manome, investicines priemones vadinant reformomis menkinamas reformų potencialas šalinti esamas kliūtis ir sudaryti sąlygas investicijoms.
- 30** Be to, nustatėme kitų reformų, kurios galėtų sudaryti sąlygas investicijoms. Tačiau duomenų, įrodančių jų poveikį investicijoms pagal EGADP arba už jos ribų, nebuvo arba jie buvo nepakankami (žr. pavyzdžius [2 langelyje](#)).

⁶ EGADP reglamento 32 konstatuojamoji dalis.

⁷ SWD(2021) 12, *Guidance to member States – Recovery and Resilience plans*.

⁸ EGADP reglamento V priedas.

⁹ SWD(2021) 12.

2 langelis

Galimo reformų poveikio investicijoms į energijos vartojimo efektyvumą vertinimo pavyzdžiai

Belgija, Italija, Kipras, Lietuva: reformos, kuriomis siekiama sukurti vieno langelio principu grindžiamas sistemas, kad būtų panaikintos informacijos spragos, su kuriomis susiduria piliečiai ir kurios gali tapti renovacijos kliūtimi, galėtų sudaryti sąlygas būsimoms investicijoms į energijos vartojimo efektyvumą, tačiau jų poveikis dar neįrodytas.

Lietuva: į NEGAD planą įtraukta reforma, kuria skatinamas naujas renovacijos, naudojant medienos skydus, metodas iš dalies keičiant statybos taisykles, įgyvendinant parodomuosius projektus ir plėtojant vietos pramonę. Tačiau trūko galimybių studijų ir analizės, koks būtų panaudojimo mastas ir galimos priėmimo kliūtys.

- 31** Apžvalgoje dėl to, ko reikia pasimokyti iš EGADP trūkumų, pažymėjome, kad EGADP reformų rezultatų ar poveikio vertinimo mastas yra ribotas dėl to, kad nėra tinkamų rodiklių. Manome, kad sunku įrodyti, jog EGADP energijos vartojimo efektyvumo reformos padeda sutaupyti daugiau lėšų nei vien investicijos.

Įgyvendinimas vėlavo, o energijos taupymo stebėseną turėjo trūkumų

- 32** Planuojamos renovacijos priemonės turi būti įgyvendintos laiku ir pagal NEGAD planus, kad būtų daroma pažanga siekiant jų tikslų. Turėtų būti įdiegtos patikimos stebėjimo priemonės, skirtos energijos vartojimo efektyvumo priemonių veiklos rezultatams vertinti, stebėti ir apie juos pranešti. Todėl nagrinėjome, kaip įgyvendinamos EGADP priemonės, ir tikėjome, kad:

- priemonėmis, kuriomis, atsižvelgiant į veiklos rezultatais grindžiamą EGADP pobūdį, per nustatytus terminus siekiama į rezultatus orientuotų siektinų reikšmių;
- valstybės narės renka, o Komisija – teikia patikimą informaciją apie faktinį sutaupytą energijos kiekį;
- Komisija ir valstybės narės stebi priemonių įgyvendinimo pažangą, įskaitant finansuojamų priemonių išlaidų rezultatyvumą.

Sudėtingų investicijų į renovaciją priemonių įgyvendinimas vėlavo ir jas reikėjo peržiūrėti

- 33** EGADP turėjo būti veiklos rezultatais grindžiama priemonė, kuri remiasi pasiektais rezultatais, vertinamais pagal nustatytas tarpines ir siektinas reikšmes. Tikrinome, koku mastu [EGADP reglamentas](#) ir [susijusios gairės](#) prisidėjo prie į rezultatus orientuotų siektinų reikšmių įtraukimo į NEGAD planus. Po to vertinome, ar į rezultatus orientuotos siektinos reikšmės atrinktose valstybėse narėse buvo susietos su NEGAD planų priemonėmis. Kadangi visos priemonės turi būti užbaigtos ne vėliau kaip 2026 m. rugpjūčio 31 d.¹⁰, analizavome, ar įvairių rūšių renovacijos priemonės mūsų atrinktose valstybėse narėse buvo įgyvendinamos taip, kaip planuota, ar kurias nors iš jų įgyvendinant buvo vėluojama ir ar dėl priemonių peržiūrų padidėjo galimybės jas įgyvendinti laikantis EGADP nustatytų terminų.
- 34** Nors EGADP reglamente nurodyta, kad kiekviena priemonė turėtų būti susieta su tarpinėmis ir siektinomis reikšmėmis bei rodikliais, kad būtų galima stebėti įgyvendinimo pažangą, jame aiškiai nereikalaujama, kad siektinos reikšmės būtų orientuotos į rezultatus. [Komisijos gairėse](#) valstybėms narėms, nurodoma, kad tarpinės ir siektinos reikšmės turėtų būti grindžiamos indėlio rodikliais arba, pageidautina, išdirbio rodikliais.
- 35** Nustatėme, kad į NEGAD planus įtrauktų audituotų priemonių kiekybinės siektinos reikšmės daugiausia buvo orientuotos į išdirbius (pavyzdžiui, renovacijų skaičių arba renovuotą plotą), o ne į rezultatus (energijos suvartojimo mažinimą). Tai riboja Komisijos galimybę įvertinti priemonių rezultatus ir EGADP veiklos rezultatus energijos vartojimo efektyvumo srityje. Ankstesnėse ataskaitose padarėme išvadą, kad EGADP siektinomis reikšmėmis buvo vertinama įgyvendinimo pažanga, o ne veiklos rezultatai. Visose ES valstybėse narėse iš 111 renovacijos priemonių nustatėme tik tris atvejus, kai siektinos reikšmės buvo orientuotos į rezultatus. Viena iš šių pavyzdžių – pagrindinė Italijos privačių pastatų renovacijos schema. [6 diagramoje](#) apibendrinta informacija apie su renovacijos priemonėmis susijusių siektinų reikšmių rūšis atrinktose valstybėse narėse.

¹⁰ [EGADP reglamento](#) 18 straipsnio 4 dalies i punktas.

6 diagrama | Siektinos reikšmės atrinktose valstybėse narėse

Rodiklio aprašymas		 Belgija	 Italija	 Kipras	 Lietuva
IŠDIRBIS	Gyvenamųjų vienetų skaičius	✓		✓	
	Renovuotas plotas		✓		✓
	Teisinių susitarimų pasirašymas (finansinė priemonė)		✓		
	Parengiamųjų darbų užbaigimas (medienos skydai)				✓
REZULTATAS	Sutaupyta MWh		✓		

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis Tarybos įgyvendinimo sprendimais (TIS).

- 36** Atrinktose valstybėse narėse nustatėme, kad kai kurių EGADP priemonių poreikis buvo labai didelis, nes jas buvo lengviau įgyvendinti. Tai pasakytina, pavyzdžiui, apie paprastesnę renovacijos priemonę Kipre („Individualių energijos vartojimo efektyvumo priemonių skatinimas“, žr. [III priedą](#)), pagal kurią daugiausia finansuojamas fotovoltinių plokščių įrengimas. Kaip parodyta [3 langelyje](#), fotovoltinių plokščių įrengimas yra investicija, kurios atsipirkimo laikotarpis yra trumpas. Taip pat sparčiai buvo įgyvendinamos priemonės, pagal kurias nereikalaujama minimalaus sutaupyto energijos kiekio, pavyzdžiui, priemonė, skirta privačių pastatų renovacijai Belgijoje remti.

3 langelis

Pagal EGADP remiamo fotovoltinių plokščių įrengimo Kipre trumpo atsipirkimo laikotarpio pavyzdys

Paprastesnių renovacijos priemonių (36 dalis) Kipre naudos gavėjai gali dalyvauti nacionalinėje matavimo iš gauto energijos kiekio atimant į tinklą patiektą energiją schemoje, kuriai EGADP priemonė netaikoma. Ji suteikia galimybę naudos gavėjams fotovoltinių plokščių pagamintą energiją laikyti virtualiai ir panaudoti ją ateityje. Tai reiškia, kad naudos gavėjas iš karto gaus finansinės naudos, nes jis galės greitai susigrąžinti įrengimo išlaidas, kadangi sumažės sąskaitos už energiją. Kipro institucijų vertinimu, atsipirkimo laikotarpis yra 3,5–5 metai.

Pripažįstame, kad didesnė atsinaujinančiųjų išteklių energijos, pagamintos naudojant fotovoltines plokštes, skverbtis į Kipro elektros energijos rūšių derinį yra teigiamas pokytis. Tačiau per mūsų patikras vietoje kai kurie naudos gavėjai patvirtino, kad energijos kreditai, gauti įrengus fotovoltines plokštes, leido jiems išlaikyti ar net padidinti suvartojamą energijos kiekį.

- 37** Pagal Italijos renovacijos programą „*Superbonus*“, finansuojamą Italijos ir EGADP lėšomis, buvo padengiama iki 110 % gavėjų patirtų išlaidų. Manome, kad šis paramos lygis neatitinka patikimo finansų valdymo principų ir kad tai daro neigiamą poveikį priemonės išlaidų rezultatyvumui (5 langelis). Šia priemone pasinaudojo pusė milijono naudos gavėjų, o tai reiškia, kad Italija užbaigė pakankamai projektų, kad pasiektų savo galutinę siektiną reikšmę.
- 38** Be to, nustatėme, kad Komisija manė, jog dauguma tarpinių ir siektinų reikšmių, susijusių su šiam auditui atrinktomis 10 reformų, mūsų audito metu, t. y. EGADP įgyvendinimo laikotarpiu, buvo pasiektos. Analizavome, kaip atrinktose valstybėse narėse buvo sukurtos pagal EGADP remiamos vieno langelio principu grindžiamos sistemos. Nors priemonių tikslas buvo užtikrinti, kad šios paslaugos veiktų, platformos buvo ne iki galo parengtos individualioms konsultacijoms energine renovacija besidomintiems piliečiams teikti. Nustatėme, kad reikėjo papildomų diegimo veiksmų.

- 39** Dėl trumpo EGADP laikotarpio (**21** dalis) skatinama paprastesnė renovacija, o esminei renovacijai ir sudėtingoms investicijoms ji pasitvirtino nesanti labai paranki. Šiuo aspektu nustatėme, kad vėluojama įgyvendinti sudėtingesnes EGADP priemonės (12 iš 18 investicijų įgyvendinimas vėluoja – žr. **III priedą**). Pavyzdžiui, Italijoje vėluojama įgyvendinti priemonę, kuria buvo siekiama centralizuojant šilumos tiekimą sumažinti suvartojamą energijos kiekį bent 30 kilotonų naftos ekvivalento (ktne) per metus. Audito metu tik šešiams iš 34 projektų buvo skirtas išankstinis finansavimas arba dalinis mokėjimas (atitinkantis 5 % šiai priemonei skirtų EGADP sumų) ir nė vienas projektas nebuvo užbaigtas.
- 40** Siekiant spręsti lėto įgyvendinimo ir sumažėjusio poreikio problemą, atrinktose valstybėse narėse buvo peržiūrėtos kai kurios energijos vartojimo efektyvumo priemonės, iš dalies pakeistos siektinos reikšmės ir numatytos išlaidos. 13 iš 22 priemonių siektinos reikšmės buvo sumažintos, šešios papildomos priemonės neturėjo susietų siektinų reikšmių, tik tarpinės reikšmės (**III priedas**). Pakeitimai buvo leidžiami pagal EGADP reglamentą¹¹ su sąlyga, kad Komisija įvertins, ar siūlomi pakeitimai yra pagrįsti, ar peržiūrėtas NEGAD planas ir toliau atitinka šio reglamento reikalavimus, o peržiūrėtos tarpinės ir siektinos reikšmės išlieka aiškios ir realistiškos. Nepaisant šių peržiūrų, kyla rizika, kad kai kurios EGADP priemonės nebus įgyvendintos per EGADP nustatytus terminus, o tai galėtų turėti įtakos pasiektiems rezultatams. **4 langelyje** pateikiama papildoma informacija apie mūsų vertinimą.

¹¹ EGADP reglamento 21 straipsnis.

4 langelis

Priemonių peržiūrų, kai audito metu nevisiškai atspindima faktinė priemonių įgyvendinimo pažanga, pavyzdžiai

Kipras: Kipre taikoma sudėtinga renovacijos priemonė, pagal kurią remiamos intervencinės priemonės, įskaitant stogų ir sienų izoliacijos priemones, siektina reikšmė 2025 m. lapkričio mėn. buvo sumažinta, nes Kipro institucijos pranešė apie nenumatytas aplinkybes, dėl kurių vėlavo įgyvendinimas. Siektina reikšmė sumažėjo nuo 1 100 iki 800 renovacijų, o atitinkama suma sumažėjo nuo 30 milijonų eurų iki 22 milijonų eurų.

Be to, 2025 m. lapkričio mėn., t. y. įpusėjus priemonės įgyvendinimo laikotarpiui, Kipro institucijos mums pranešė, kad 263 projektai buvo užbaigti, o 1 465 projektai buvo pasirašyti ir turėjo būti užbaigti iki 2026 m. birželio mėn. Dėl to kyla abejonių dėl peržiūros poreikio.

Naujausioje peržiūroje nebuvo visapusiškai atsižvelgta į faktinę pažangą.

Belgija: 2025 m. birželio mėn. duomenimis, Valonijoje nebuvo pradėtas nė vienas socialinio būsto priemonės projektas. 2025 m. spalio mėn. šios priemonės siektina reikšmė buvo peržiūrėta. Asignavimas buvo sumažintas nuo 30 milijonų eurų iki 12,5 milijono eurų, o socialinių būstų, kuriuose turi būti įrengtos fotovoltinės plokštės, skaičiaus siektina reikšmė sumažinta nuo 3 600 iki 1 532.

Peržiūrėta siektina reikšmė gali likti nepasiekta.

Lietuva: Po NEGAD plano peržiūros renovacijos priemonės siektina reikšmė sumažinta 40 %, o numatytos EGADP išlaidos padidintos 32 %. Mūsų atlikta pažangos analizė rodo, kad vėluojant įgyvendinti atrinktus projektus iki EGADP pabaigos gali būti pasiekta tik apie 77 % peržiūrėtos siektinos reikšmės.

Peržiūrėta siektina reikšmė gali likti nepasiekta.

Informacija apie sutaupytą energijos kiekį nebuvo pakankami patikima, palyginama ir išsami ar tinkama naudoti prasmingai rezultatų stebėsenai

- 41** Tikimasi, kad EGADP energijos vartojimo efektyvumo priemonės padės siekti ES aukšto lygio energijos vartojimo efektyvumo siektinos reikšmės, grindžiamos faktiniu energijos suvartojimo mažinimu. Tuo remdamiesi tikimės, kad šios priemonės duos rezultatų, išmatuojamų kaip sutaupytas energijos kiekis. Taip pat tikimės, kad valstybės narės stebės pasiekimus pastatuose, renovuotuose naudojant EGADP lėšas.

Valstybių narių skaičiavimais pagrįsta informacija apie sutaupytą energijos kiekį neleidžia palyginti duomenų ir daro neigiamą poveikį patikimumui

- 42** EGADP intervencinių priemonių tikslas – pagerinti pastatų energinį naudingumą, sutaupyti energijos ir duoti kitos naudos. Siekdamas įvertinti šiuos patobulinimus, valstybės narės renka duomenis, kurie paprastai grindžiami energinio naudingumo sertifikatais. Energinio naudingumo sertifikatai buvo sukurti visų pirma siekiant informuoti pastatų savininkus, pirkėjus ir nuomininkus apie pastatų energinį naudingumą (paprastai pagal A–G skalę nuo efektyviausių iki mažiausiai efektyvių).
- 43** Kalbant apie EGADP renovacijos priemones, kai programos remiamos ES, įskaitant pagal EGADP, Komisija paragino valstybes nares naudoti energinio naudingumo sertifikatus sutaupytam energijos kiekiui apskaičiuoti. Pagal vieną bendrą metodą lyginamas suvartojamas energijos kiekis, nurodytas energinio naudingumo sertifikatuose, parengtuose prieš renovaciją ir po jos (*ex ante* ir *ex post*), o skirtumas nurodomas kaip sutaupytas energijos kiekis. Ši metodika buvo taikoma Italijoje ir Lietuvoje. Kipras taip pat ją taikė (tik sudėtingesnei renovacijai). Belgija pasirinko alternatyvius metodus ([7 diagrama](#), [50–52](#) dalys).

7 diagrama | Atrinktose valstybėse narėse per metus sutaupyta energijos kiekis

	Priemonė	Per metus sutaupyta energijos kiekis (mln. kWh)	Taikyti metodai
 Belgija	Bruselio sostinės regiono socialinio būsto renovacija	○ 11,5	Standartinės vertės ir prielaidos
	Flandrijos regiono socialinio būsto renovacija	○ 44,3	Standartinės vertės ir prielaidos
	Valonijos regiono socialinio būsto renovacija	○ 14,1	Standartinės vertės ir prielaidos
	Vokiškai kalbančios bendruomenės socialinio būsto renovacija	○ 1,0	Standartinės vertės ir prielaidos
 Italija	„Superbonus“	○ 1 412,2	Ex ante ir ex post energinio naudingumo sertifikatai (su patikslinimais)
 Kipras	Individualių energijos vartojimo efektyvumo priemonių skatinimas	○ 419,0	Standartinės vertės ir prielaidos
	Plataus masto energinio būstų ūkio atnaujinimo skatinimas	○ 49,8	Ex ante ir ex post energinio naudingumo sertifikatai*
 Lietuva	Parama pastatų renovacijai	○ 67,7	Ex ante ir ex post energinio naudingumo sertifikatai

Pastaba: * šiuo metu apskaičiuota vertė.

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis valstybių narių pateikta informacija.

- 44** Energinio naudingumo sertifikatai iš pradžių buvo sukurti kaip turto reitingavimo priemonė. Kaip reitingavimo priemonė jie yra tinkami pastato patobulinimams nustatyti, atsižvelgiant į įprastą naudojimą standartinėmis sąlygomis. Tačiau sertifikatai nebuvo specialiai sukurti faktiniam energijos kiekiui, sutaupytam taikant viešosiomis lėšomis finansuojamą priemonę, patikimai apskaičiuoti.
- 45** Pagal Pastatų energinio naudingumo direktyvoje nustatytą sistemą rengiant energinio naudingumo sertifikatus suvartojamas energijos kiekis vertinamas remiantis pastatų duomenimis ir teorinėmis prielaidomis. Jis gali skirtis nuo faktinio suvartojamo kiekio, nes jį lemia žmogaus elgesys. Į šį energinio naudingumo atotrūkį (8 diagrama) valstybių narių pateiktose sutaupyta energijos vertėse neatsižvelgiama, todėl susidaro dideli skirtumai tarp apskaičiuoto ir faktinio sutaupyto energijos kiekio.

8 diagrama | Energinio naudingumo atotrūkis atrinktose valstybėse narėse

Belgija

Flandrijoje ir Valonijoje buvo atliktos veiklos rezultatų atotrūkio techninės analizės*. Iš rezultatų matyti, kaip atotrūkis tarp faktinio ir apskaičiuoto suvartojamo kiekio nuolat didėja nuo beveik vienodo energijos vartojimo efektyviausiai energiją vartojančiuose pastatuose iki apskaičiuoto suvartojamo kiekio, kuris 400 % ar daugiau viršija faktinį suvartojamą kiekį prasčiausio energinio naudingumo pastatuose. Tai reiškia, kad šis atotrūkis daro ypač didelį poveikį apskaičiuojant sutaupytą energijos kiekį pastatuose, kuriuose tikimasi sutaupyti daugiausia energijos.

Kipras

Institucijos neatliko oficialaus tyrimo, tačiau Kipro pastatų energinio naudingumo apskaičiavimo metodikos** tyrimas patvirtino, kad apskaičiuotas suvartotas galutinės energijos kiekis tam tikrame pastatų skaičiuje buvo du ar tris kartus didesnis už išmatuotą suvartotą galutinės energijos kiekį. Kitame tyrime***, kuriuo siekta įvertinti tipinio Kipro gyvenamojo vieneto energinį naudingumą, nustatyta, kad faktinis suvartotas energijos kiekis buvo 377 % didesnis, nei apskaičiuota.

Italija

Institucijos neatliko oficialaus tyrimo, tačiau kitame tyrime**** kiekybiškai įvertintas teorinis apskaičiuoto ir faktinio suvartojamo kiekio nuokrypis ir nustatytos iki 80 % didesnės apskaičiuotos vertės pastatams, kurių energinis naudingumas prastas. Atlikus tyrimą nustatyta, kad šis atotrūkis padidėjo didėjant energijos poreikiams, pavyzdžiui, esant atšiauresnėmis oro sąlygomis. Didelio energinio naudingumo pastatuose poveikis gali būti priešingas: faktinis suvartojamas kiekis gali būti iki 30 % didesnis, nei apskaičiuota, nes vartotojų elgesys padidėjus energijos vartojimo efektyvumui kinta.

Lietuva

Institucijos neatliko oficialaus tyrimo, tačiau iš akademinės apžvalgos***** matyti, kad apskaičiuotas aukščiausios energinio naudingumo klasės pastatų suvartojamas energijos kiekis yra 18–77 % didesnis nei faktiniai skaičiai. Tyrimas patvirtina kitų šalių išvadas, kad labai aukštos energinio naudingumo klasės pastatuose paprastai suvartojama daugiau energijos, nei prognozuota.

Pastaba: minėti tyrimai atlikti remiantis renovacijų imtimi, neatsižvelgiant į finansavimo šaltinį.

* Valonija: 2020 m. ilgalaikės renovacijos strategijos e priedas; Flandrija: *Onderzoek naar de kostenoptimale niveaus bij renovatie van residentiële gebouwen*, 5.11.1.3 *Geschat energieverbruik van residentiële gebouwen*.

** *Cyprus building energy performance methodology: A comparison of the calculated and measured energy consumption results*.

*** *A Comparative Study on Discrepancies in Residential Building Energy Performance Certification in a Mediterranean Context*.

**** *Energy performance gap of the Italian residential building stock: Parametric energy simulations for theoretical deviation assessment from standard conditions*.

***** *Energy Performance Gap Analysis in Energy Efficient Residential Buildings in Lithuania*.

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis cituojamais tyrimais.

- 46** Be to, į skirtingų valstybių narių energinio naudingumo sertifikatus įtraukiama ne tos pačios rūšies informacija. Pavyzdžiui, ne visada įtraukiami tokie elementai kaip karštas vanduo, vėdinimas, oro kondicionavimas ir kt.¹² Energinio naudingumo sertifikatai niekada nebuvo skirti pastatams skirtingose valstybėse narėse lyginti. Kadangi skirtingų šalių energinio naudingumo sertifikatai apima skirtingus elementus, negalima tiesiogiai palyginti pagal juos gautų valstybių narių suvartojamos energijos ir sutaupytos energijos duomenų, net jei jie išreiškiami kWh per metus. Pavyzdžiui, ES viršutinė A klasės pastatų suvartojamo energijos kiekio riba gali svyruoti nuo neigiamos vertės iki beveik 300 kWh/m² per metus, o apatinė G klasės pastatų riba gali būti 200–1 005 kWh/m² per metus. Net toje pačioje valstybėje narėje gali būti didelių skirtumų, o tai gali apsunkinti palyginimą. Nustatėme, kad Lietuvoje prieš pradedant renovaciją E klasės pastatuose buvo suvartojama 311–600 kWh/m² energijos per metus. F klasės pastatuose suvartojama energija sudarė 263–1 124 kWh/m² per metus.
- 47** Be to, pagal 2018 m. [Direktyvą dėl pastatų energinio naudingumo](#) valstybės narės energinio naudingumo sertifikatus galėjo grįsti apskaičiuotu arba skaitikliais išmatuotu suvartojamu energijos kiekiu. Nors mūsų atrinktos valstybės narės savo metodą grindžia apskaičiuotu suvartojamu energijos kiekiu, kitos valstybės narės naudoja skaitikliu išmatuotą energijos kiekį. Tai dar labiau apsunkina galimybę palyginti nurodytą sutaupytą energijos kiekį.

¹² [Progress on the implementation of Energy Performance Certificates in EU](#), JRC, 2023.

48 Be to, atrinktų valstybių narių nacionalinės ar regiono institucijos patikrino energinio naudingumo sertifikatus, kurie nėra konkrečiai susiję su EGADP projektais, ir pranešė apie reikšmingą neatitikimų lygį. Nors šias pastangas vertiname, dėl klaidų *ex ante* parengtuose energinio naudingumo sertifikatuose gali būti užkertamas kelias teisingai nustatyti, kokių veiksmų reikia imtis siekiant padidinti pastato energijos vartojimo efektyvumą, o juose pateikti skaičiai gali tapti nepatikimi apskaičiuojant sutaupytą energijos kiekį. Be to, klaidos *ex post* parengtuose energinio naudingumo sertifikatuose gali lemti nepakankamai įvertintą ar pervertintą suvartojamą energijos kiekį (žr. toliau pateiktus pavyzdžius).

- Naujausioje Italijos institucijų atliktų rizika grindžiamų patikrų ataskaitoje¹³ nurodyta, kad beveik pusėje patikrintų energinio naudingumo sertifikatų buvo nurodytos neteisingos arba anomališkos vertės (pavyzdžiui, vertės, viršijančios priimtą intervalą).
- Remiantis regiono institucijų pateikta informacija, 2023 m. Belgijoje (Flandrijoje) atlikus patikras buvo skirtos baudos vienu iš aštuonių įimtį įtrauktų energinio naudingumo sertifikatų atveju. Institucijos mums paaiškino, kad tokį aukštą lygį iš dalies lėmė tai, kad atliekant patikrinimus daugiausia dėmesio buvo skiriama atvejams, kai kyla rimtų įtarimų dėl klaidos, pavyzdžiui, remiantis visuomenės skundais.
- Lietuvoje, remiantis nacionalinių institucijų pateikta informacija, iš 2024 m. pateiktų 16 592 sertifikatų institucijos atmetė 1 518 (9 %). Tarp pagrindinių klaidų buvo klaidos apskaičiuojant plotą ir neteisingas tam tikrų pastatų charakteristikų vertinimas.

¹³ ENEA, *Rapporto annuale sulla certificazione energetica degli edifici*, 2025.

- 49** Patys išanalizavę 19 atrinktų projektų energinio naudingumo sertifikatus, nustatėme kitų trūkumų, dėl kurių energinio naudingumo sertifikatų svarba vertinant faktinį sutaupytą energijos kiekį mažėja, (žr. toliau pateiktus pavyzdžius).
- Visuose energinio naudingumo sertifikatuose pastatai buvo laikomi nuolatinėmis gyvenamosiomis vietomis. Todėl metinis sutaupytas energijos kiekis apskaičiuotas taip, tarsi pastatai būtų visiškai užimti; taigi sutaupytas energijos kiekis galėjo būti pervertintas. Pavyzdžiui, vienas projektas (iš penkių) Italijoje buvo susijęs su nenuolatine gyvenamąja vieta.
 - Įtraukus naujas gyvenamąsias erdves (taip buvo dviejų atrinktų projektų (vieno Belgijoje ir vieno Italijoje), kuriuos apėmė vietoje, atveju) sutaupytas energijos kiekis buvo apskaičiuotas remiantis tuo, kad šios erdvės anksčiau egzistavo, tačiau jos nebuvo izoliuotos. Tačiau, kaip pranešėme savo [Specialiojoje ataskaitoje 14/2024 dėl EGADP indėlio į žaliąją pertvarką](#), tokios naujos erdvės ne padeda sutaupyti, o iš esmės reikia papildomą suvartojamą energijos kiekį.
 - Keturiuose iš penkių energinio naudingumo sertifikatų, susijusių su projektais Italijoje, nustatėme įvairių patikimumo problemų (netinkamą pastatų klasifikavimą, neteisingą plotą, trūkstamus prietaisus).
- 50** Be energinio naudingumo sertifikatų, Komisija leidžia taikyti alternatyvius dėl EGADP priemonių sutaupyto energijos kiekio apskaičiavimo metodus, o Belgija ir Kipras, apskaičiuodami sutaupytą energijos kiekį, daugumos savo finansuojamų renovacijų atveju naudojo standartines vertes. Nustatėme keletą aspektų, dėl kurių kyla abejonių dėl taikant šiuos alternatyvius metodus gautų skaičių patikimumo, kurie pateikiami toliau. Taip yra nepaisant to, kad Komisija patvirtino Belgijos ir Kipro taikomus metodus.
- 51** Pavyzdžiui, pagal EGADP finansuojamą priemonę, skirtą privatiems ir socialiniams būstams Belgijoje (Flandrijoje), kiekvienam įrengtam šilumos siurbliui priskiriamas 8 065 kWh per metus sutaupytas energijos kiekis vienam gyvenamajam vienetui, neatsižvelgiant į pastato dydį ir charakteristikas. Izoliuotiems stogams priskiriamas 7 000 kWh per metus, o izoliuotoms grindims, sienoms ir langams – po 2 000 kWh per metus sutaupytas energijos kiekis. Kai intervencinės priemonės derinamos, šis sutaupytas kiekis susumuojamas, netaikant jokio sąveikos poveikio korekcinio koeficiento.

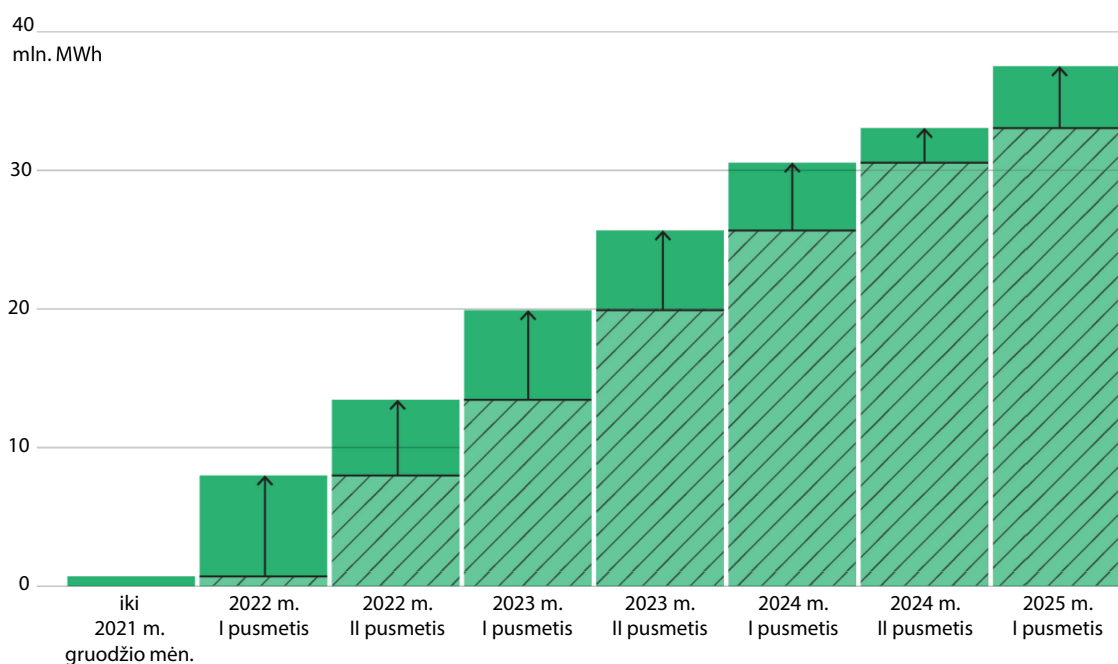
- 52** Kalbant apie platesnio masto renovacijos projektus pagal EGADP finansuojamas Flandrijos priemonės, pagal šį metodą vidutinis plotas padauginamas iš teorinio vidutiniškai suvartojamo energijos kiekio vienam kvadratiniam metrui prieš renovaciją ir rezultatas palyginamas su vidutiniškai suvartojamu energijos kiekiu po to paties standartinio buto ar namo renovacijos. Pagal šį metodą skaičiavimai grindžiami vidutinių pastatų, o ne konkrečių renovuotinių pastatų charakteristikomis.
- 53** Kipras taikė panašų Komisijos patvirtintą metodą, naudodamas standartinių pastatų vidurkius, kad apskaičiuotų ribinę vertę, atitinkančią 30 % sutaupyto energijos kiekio. Tada apskaičiavo sutaupyto energijos kiekį kiekvienos pagal priemonę remtos renovacijos faktinėmis savybėmis, remdamasis įrengtų fotovoltinių plokščių pajėgumu (kWh) arba papildomos izoliacijos storium, stogo plotu (m²) ir stogo šiluminiu naudingumu. Taikydamas šį metodą Kipras pranešė, kad apskritai sutaupyta energijos kiekis atitiko minimalią ribinę vertę. Tačiau manome, kad prasčiausio energinio naudingumo pastatų sutaupyta energijos kiekis absoliučiosiomis vertėmis turi būti didesnis, kad būtų pasiekta minimali 30 % ribinė vertė. Todėl perskaičiavome ribą, naudodami faktinių Kipre renovuotinių pastatų duomenis. Mūsų rezultatai rodo, kad Kipro nurodyta sutaupyto energijos kiekio vertė nebūtų pasiekusi minimalios 30 % sutaupyto energijos kiekio ribinės vertės.
- 54** Galiausiai nustatėme, kad Kipro deklaruotas dėl fotovoltinių plokščių sutaupyta energijos kiekis nurodomas kaip sutaupyta pirminės energijos kiekis, nors dalį šios produkcijos gyventojai ne suvartoja, o eksportuoja į tinklą. Nors tai atitinka Pastatų energinio naudingumo direktyvos nuostatas, tokiais atvejais nurodytas sutaupyta energijos kiekis neatitinka faktinio pastato suvartojamo energijos kiekio.
- 55** Nepriklausomai nuo taikytos metodikos, nustatėme reikšmingų trūkumų, susijusių su valstybių narių pateiktos informacijos apie faktinį sutaupyto energijos kiekį patikimumu ir palyginamumu.

Kadangi duomenys apie sutaupyto energijos kiekį teikiami apibendrintai, tai riboja prasmingą rezultatų stebėseną ir vertinimą

- 56** Taikydamos abu pirmiau aprašytus metodus valstybės narės gali pranešti Komisijai apie sutaupyto energijos kiekį pagal 1 bendrą rodiklį „per metus sutaupyta pirminės energijos kiekis“. Tačiau šiuo rodikliu siekiama parodyti bendras pastangas pagal NEGAD planus, todėl jis apima visą sutaupyto energijos kiekį, jo neskirstant pagal energijos vartojimo efektyvumo priemonių rūšis (pavyzdžiui, gyvenamųjų pastatų renovacija). Tikrinome pagal šį rodiklį nurodytą sutaupyto energijos kiekį, kuris skelbiamas [EGADP rezultatų suvestinėje](#). 2025 m. pabaigoje bendras nurodytas nuo 2020 m. vasario mėn. visų valstybių narių sutaupyta energijos kiekis iš viso sudarė 71 278 397 MWh per metus.

57 Bendras nurodytas sutaupyta energijos kiekis yra suminė vertė, kuri nėra susijusi tik su gyvenamųjų pastatų energijos vartojimo efektyvumo priemonių rezultatais, bet apima visas EGADP priemones, įskaitant priemones, susijusias su viešaisiais pastatais ar įmonėmis. Praktiškai negalėjome patikrinti nurodyto atskirų EGADP priemonių indėlio, nes Komisija šių duomenų neturėjo. Komisija nurodė, kad bendri EGADP rodikliai buvo parengti siekiant stebėti ir vertinti visą EGADP. Todėl EGADP rezultatų suvestinėje trūksta informacijos atskirų priemonių lygmeniu, nes joje pateikiamos tik suminės visų valstybių narių vertės (**9 diagrama**). Kai nurodomas suminis sutaupyta energijos kiekis ir nėra nustatytos pagal 1 bendrą rodiklį sutaupyto energijos kiekio siektinos reikšmės, tokio pobūdžio informacijos Komisija negali naudoti rezultatų stebėsenai veiksmingai vykdyti ar skubiai spręsti problemų priemonių lygmeniu.

9 diagrama | Praneštas visoje ES sutaupyta energijos kiekis

Pastaba: šioje diagramoje parodytas sutaupyta pirminės energijos kiekis MWh per metus. Skaičiai sumuojami, o jų vertės laikui bėgant gali tik didėti.

Šaltinis: EGADP rezultatų suvestinė, 2025 m. gruodžio mėn. duomenys.

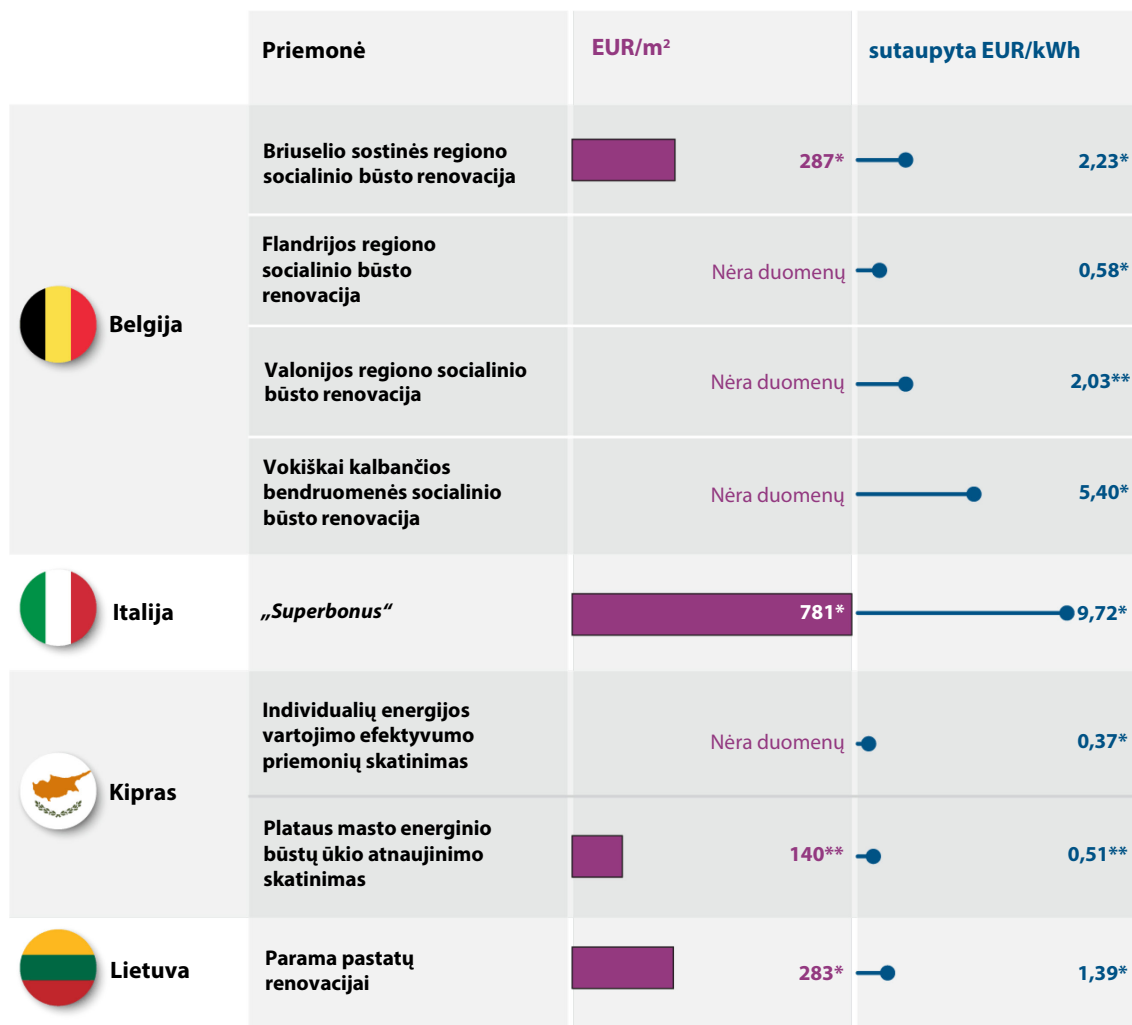
58 Valstybių narių lygmeniu EGADP rezultatų suvestinėje duomenys išreikšti 2019 m. bendro suvartoto pirminės energijos kiekio procentine dalimi. Galima būtų teigti, kad nurodytos vertės atitinka faktinį sutaupyta kiekį, tačiau (kaip nurodyta **41–54** dalyse) gyvenamųjų pastatų sektoriaus įverčiai yra teoriniai ir nevisiškai patikimi. Be to, valstybės narės nenustatė pradinės reikšmės, nes šis reikalavimas nebuvo įtrauktas į EGADP reglamentą. Valstybės narės taip pat nenustatė galutinių siektinų reikšmių, pagal kurias galėtume įvertinti faktinę pažangą.

- 59** Remdamiesi į EGADP rezultatų suvestinę įtraukta informacija, nustatėme, kad iki 2025 m. antrojo pusmečio pabaigos EGADP finansuojamomis priemonėmis tik nežymiai prisidėta prie energijos taupymo audituotose valstybėse narėse: 3,125 % Kipre, 0,273 % Belgijoje, 0,275 % Italijoje ir 0,139 % Lietuvoje (informacija apie sutaupytą kiekį pradėta teikti 2025 m.). Nors Kipro atveju šis skaičius atrodo didesnis, 88 % sutaupyto kiekio, apie kurį pranešta, yra susiję su fotovoltinių plokščių įrengimu. Fotovoltinės plokštės, kaip atsinaujinančiųjų išteklių energijos šaltinis, mažina poveikį klimatui dėl mažesnio išmetamo anglies dioksido kiekio ir pagal Pastatų energinio naudingumo direktyvą apskaitomos kaip sutaupytas energijos kiekis, tačiau praktiškai dėl jų nesumažėja suvartojamas galutinės energijos kiekis ([54](#) dalis).
- 60** Valstybių narių praneštas metinis sutaupytas energijos kiekis skaičiuojamas už visus metus, net jei taupyti pradėta ne nuo metų pradžios. Be to, kaip anksčiau nurodėme savo [Specialiojoje ataskaitoje 26/2023 dėl EGADP veiksmingumo stebėsenos sistemos](#), nors Komisija atlieka patikimumo patikras, pavyzdžiui, tikrina, ar praneštos vertės neviršija bendro valstybės narės suvartoto energijos kiekio, ji išsamiau netikrina duomenų. Komisija pabrėžė, kad atsakomybė už bendrą rodiklių duomenų kokybę tenka tik valstybėms narėms. Be to, duomenys neskirstomi pagal priemones; vietoj to teikiami tik agreguoti duomenys. Taip pat neįmanoma patikrinti, ar nurodytas sutaupytas kiekis yra susijęs tik su EGADP lėšomis ir ar visas finansavimas yra susijęs su nurodytu sutaupytu kiekiu.
- 61** EGADP rezultatų suvestinės informacija naudojama Komisijos paskelbtuose komunikatuose, pavyzdžiui, [komunikate „Priemonė „NextGenerationEU“. Laikotarpis iki 2026 m.“](#), kuriame pranešama apie 33,4 TWh per metus sutaupytą energijos kiekį, susijusį su EGADP. Komisijos komunikate nepaaiškinama, kad sutaupytas kiekis, apie kurį pranešta pagal 1 bendrą rodiklį, grindžiamas teoriniais skaičiavimais ([45](#) dalis). Kartu atsižvelgdami į įvairias kitas patikimumo problemas, nustatytas atliekant šį auditą, manome, kad skaičiai nepakankamai atspindi faktinį sutaupytą kiekį. Visi šie trūkumai riboja pateiktos informacijos naudingumą tinkamai veiklos rezultatų stebėsenai, skirtai rezultatyvumui ir efektyvumui įvertinti.

Nėra stebimas pastatų renovacijos priemonių išlaidų rezultatyvumas

- 62** Valstybės narės savo NEGAD planuose pateikė kiekvienos priemonės išlaidų įverčius, atspindinčius numatomas išlaidas, kurių reikia nustatytoms siektinoms reikšmėms pasiekti. Įvertiname, koku mastu valstybės narės ir Komisija stebėjo išlaidų rezultatyvumą įgyvendinant priemones. Patys apskaičiavome atrinktų priemonių, kurias įgyvendinant siekiama sutaupyti bent 30 %, išlaidų rezultatyvumą.
- 63** Kaip minėta, valstybės narės neprivalėjo nustatyti kiekvienos priemonės rezultatų siektinų reikšmių. Todėl audituotos priemonės nebuvo orientuotos į rezultatus, t. y. į sutaupyto energijos kiekio vertę (34 dalis). Dėl to įgyvendinimo metu arba vertinant *ex post* sunkiau nustatyti, ar energijos vartojimo efektyvumo priemonėmis energijos sutaupyta išlaidas naudojant rezultatyviai. Komisija ir atrinktos valstybės narės nestebėjo įgyvendintų priemonių išlaidų rezultatyvumo, nes pagal EGADP reglamentą to nereikalaujama. Tokia analizė būtų buvusi naudinga priemonių veiklos rezultatų stebėsenai, nustatant jų išlaidų rezultatyvumo skirtumus ir sudarant sąlygas Komisijai ir valstybėms narėms įgyvendinimo metu prireikus imtis taisomųjų veiksmų. Ją atlikus taip pat būtų gauta naudingų įrodymų Komisijos galutinei *ex post* vertinimo ataskaitai, kurią planuojama parengti 2028 m.
- 64** 10 diagramoje pateikti mūsų išlaidų rezultatyvumo skaičiavimų rezultatai, pagrįsti iš atrinktų valstybių narių audito metu gautais duomenimis apie renovacijos priemones. Belgijos priemonės, susijusios su privačiais pastatais, nepateiktos, nes jomis nereikalaujama pasiekti minimalią 30 % sutaupyto energijos kiekio ribinę vertę. Skaičiuodami faktines išlaidas už kvadratinį metrą ir vieneto įkainį 1 kWh sutaupyti, kai įmanoma, naudojome visas naudos gavėjų patirtas projektų išlaidas. Kitais atvejais, kai bendros investicinės išlaidos nebuvo nurodytos, naudojome valstybės narės projektams skirtą ir EGADP lėšomis padengtą dotacijos sumą.
- 65** Nors ši analizė apima įvairių rūšių intervencines priemones, pastatų ūkius ir valstybių narių priimtus politikos sprendimus, ji rodo didelius skirtumus ir išryškina išlaidų rezultatyvumo stebėjimo svarbą. Pavyzdžiui, pažymime, kad Lietuvos sprendimas renovuoti tik daugiabučius lėmė palyginti mažas išlaidas (EUR/kWh). Gauti skaičiai rodo didesnę išlaidų rezultatyvumą, palyginti su Belgija ir Italija. Nors Kipro duomenys rodo didesnę išlaidų rezultatyvumą, taip yra dėl fotovoltinių plokščių įrengimo, t. y. palyginti pigios investicijos.

10 diagrama | Mūsų atlikta audituotų priemonių išlaidų rezultatyvumo analizė

Pastaba: * visomis naudos gavėjų patirtomis projektų išlaidomis pagrįsti duomenys; ** valstybės narės projektams skirta ir EGADP lėšomis padengta dotacijos suma pagrįsti duomenys.

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis valstybių narių pateiktais duomenimis.

- 66** Remdamiesi pirmiau pateikta informacija, nustatėme, kad nors sutaupyto kiekio vienam būstui lygis Italijoje buvo gana aukštas, tai kainavo labai brangiai. Mūsų analizė rodo, kad „Superbonus“ nebuvo priemonė, kurią įgyvendinant išlaidos naudotos rezultatyviai, (žr. pavyzdį [5 langelyje](#)).

5 langelis

Priemonės, kurią įgyvendinant išlaidos naudotos nerezultatyviai, pavyzdys („Superbonus“ Italijoje)

Italijos renovacijos priemonė yra pati brangiausia priemonė, kuria siekiama didinti gyvenamųjų pastatų energijos vartojimo efektyvumą, ir jos išlaidų rezultatyvumas pats mažiausias, nes norint sutaupyti 1 kWh reikia beveik 10 eurų ([10 diagrama](#)).

Priemonės poreikis buvo didelis (įgyvendinant schemą buvo atlikta daugiau kaip pusė milijono renovacijų), o numatytos išlaidos padidėjo iki 123 milijardų eurų (2025 m. lapkričio mėn. duomenimis). Galiausiai apskaičiuoto EGADP įnašo (13,95 milijardo eurų) pakaks pasiekti tik pusę šiai priemonei nustatytos siektinos reikšmės (apie 18 milijonų m² vietoj 36 milijonų m²) ir padengti apie 10,5 % nacionaliniu lygmeniu patvirtintų mokesčių kreditų renovacijai. Pagal šiuos duomenis, iš nacionalinio biudžeto reikės skirti papildomų lėšų.

Jau keliuose straipsniuose buvo analizuojamas šios priemonės šalutinis poveikis, įskaitant didelę infliaciją¹⁴, didelį poveikį nacionaliniam biudžetui¹⁵ ir mažą išlaidų rezultatyvumą.

2020 m. Italijos parengtame išlaidų atžvilgiu optimalaus lygio modelyje¹⁶ nurodyta, kad investavus 9 milijardus eurų bus renovuota 24,7 milijono m² ir sutaupyta 330 Ktoe energijos, todėl sutaupytos išlaidos sudarys 2,58 euro už kWh. Dabartinės EGADP priemonės išlaidos už kWh yra beveik keturis kartus didesnės. Be to, kaip pranešė Italijos aukščiausioji audito institucija¹⁷, cituodama Italijos centrinio banko ataskaitą¹⁸, daugiau kaip ketvirtadalis (27 %) nacionaliniu lygmeniu patvirtintų „Superbonus“ projektų galėjo būti įgyvendinti be viešojo finansavimo (savaimingumo efektas) ir buvo galima susigrąžinti didelę renovacijos išlaidų dalį.

¹⁴ CEPR, *The impact of the Superbonus on Italian construction costs*, 9 February 2025.

¹⁵ Fitch Ratings, *Italy's „Superbonus“ Spending Puts Its Debt Ratio on an Upward Trajectory*, 23 April 2024.

¹⁶ Ministero della transizione ecologica, *Strategia per la riqualificazione energetica del parco immobiliare nazionale*, 2020.

¹⁷ Corte dei Conti Italiana, *Relazione sullo stato di attuazione del Piano Nazionale di Ripresa e Resilienza (PNRR)*, 2024 m. gruodžio mėn.

¹⁸ Banca d'Italia, *Incentives for dwelling renovations: evidence from a large fiscal programme*, 2024.

- 67** Taip pat palyginome pradinis išlaidų įverčius su naujausiais nacionalinių institucijų pateiktais duomenimis. Pavyzdžiui, Kipre paprastos renovacijos priemonės numatytos išlaidos (žr. [36](#) dalį) buvo pakoreguotos atliekant NEGAD plano peržiūrą, atsižvelgiant į įgyvendinimo pažangą. Priemonei buvo skirta 74 milijonai eurų, o įgyvendinimo pažanga parodė, kad siektinai reikšmei pasiekti reikės 71 milijono eurų (96 %). Tai geras pavyzdys, kaip numatytos EGADP išlaidos turi būti suderintos su įgyvendinimu.
- 68** Kita vertus, pagal mūsų perskaičiavimus, pagrįstus nacionalinių institucijų pateiktais duomenimis, esant dabartiniam tempui Kiprui reikėtų 24 milijonų eurų, kad būtų pasiekta esminės renovacijos priemonei nustatyta siektina reikšmė. Tai sudaro 81 % skirto paketo, o tai rodo, kad išlaidos buvo pervertintos. Numatoma, kad Belgijoje Flandrijos regiono ir vokiškai kalbančios bendruomenės socialiniam būstui taip pat reikės mažesnės finansavimo sumos, nei buvo numatyta iš pradžių, o tai rodo, kad išlaidos buvo pervertintos. Priemonėms bus panaudota atitinkamai apie 86 % ir 36 % paketo, tačiau 2026 m. balandžio mėn. NEGAD planų peržiūrėti neplanuojama.
- 69** Panašiai savo [Specialiosios ataskaitos 14/2026 dėl EGADP atsekamumo ir skaidrumo](#) [39](#) dalyje pranešėme apie priemonių atvejus, kai numatytos EGADP išlaidos viršijo faktines išlaidas. Padarėme išvadą, kad jei ši tendencija išliks, kils rizika, kad bendras EGADP asignavimas kai kurioms valstybėms narėms gali viršyti faktines išlaidas. Atlikdami tą patį auditą taip pat nustatėme, kad kai kurių vykdomų priemonių išlaidos buvo viršytos.

Šią ataskaitą priėmė I kolegija, vadovaujama Audito Rūmų narės Joëlle Elvinger, 2026 m. birželio 17 d. Liuksemburge įvykusiame posėdyje.

Audito Rūmų vardu

Pirmininkas
Tony Murphy

Priedai

I priedas. Apie auditą

Energijos vartojimo efektyvumas yra pagrindinis ES tikslas

- 01** Energijos vartojimo efektyvumo didinimas yra vienas iš pagrindinių [energetikos sąjungos strategijos](#) tikslų. ES teisės aktuose nustatytos siektinos reikšmės ilgainiui tapo platesnio užmojo. Į 2012 m. [Energijos vartojimo efektyvumo direktyvą](#) įtraukta siektina reikšmė iki 2020 m. 20 % padidinti energijos vartojimo efektyvumą. Neseniai mūsų paskelbtoje [Specialiojoje ataskaitoje 18/2023 dėl ES klimato srities ir energetikos tikslų](#) pažymėjome, kad ši siektina reikšmė buvo pasiekta ne tik dėl ES klimato srities veiksmų, bet ir dėl COVID-19 pandemijos ekonominio poveikio.
- 02** 2018 m. [peržiūrėtoje Energijos vartojimo efektyvumo direktyvoje](#) nustatyta ES siektina reikšmė iki 2030 m. energijos vartojimo efektyvumą padidinti bent 32,5 %. 2023 m. Europos Parlamentas ir Taryba priėmė [peržiūrėtą Energijos vartojimo efektyvumo direktyvą](#), į kurią įtrauktas tikslas iki 2030 m. ES suvartojamą galutinės energijos kiekį sumažinti 11,7 %, palyginti su tais metais prognozuojamu suvartoti energijos kiekiu. Vertinant pagal senesnę 2007 m. ES atskaitos scenarijų, ši siektina reikšmė atitinka suvartojamo pirminės energijos kiekio sumažinimą 40,5 %.

Gyvenamųjų pastatų sektorius ir ES klimato srities ir energetikos tikslai

- 03** Pastatų sektorius yra labai svarbus siekiant Europos klimato srities ir energetikos tikslų. Du trečdaliai šildymui ir vėsinimui sunaudojamo energijos kiekio vis dar gaunama iš iškastinio kuro ir beveik 75 % pastatų ES vis dar neefektyviai vartoja energiją¹. Todėl esamų pastatų energijos balanso gerinimas vykdant renovaciją yra pagrindinė viešosios intervencijos kryptis.

¹ [Direktyvos \(ES\) 2024/1275](#) dėl pastatų energinio naudingumo 14 ir 24 konstatuojamosios dalys.

04 Siekdama konkrečiai spręsti pastatų energijos vartojimo efektyvumo problemą, ES sukūrė teisės aktų sistemą, į kurią įtraukta 2024 m. peržiūrėta Pastatų energinio naudingumo direktyva². Ja siekiama padidinti renovacijos mastą ES, visų pirma prasčiausio energinio naudingumo pastatuose. Į ją įtrauktas privaloma siektina reikšmė valstybėms narėms iki 2030 m. 16 % sumažinti viso savo gyvenamųjų pastatų ūkio vidutinį suvartojamą pirminės energijos kiekį (palyginti su 2020 m.). Valstybės narės į savo nacionalinius pastatų renovacijos planus, kurie iki 2026 m. pabaigos turėtų pakeisti 2010 m. direktyvoje³ nustatytas ilgalaikes renovacijos strategijas, turėtų įtraukti šią siektiną reikšmę ir nurodyti, kaip ją pasieks. Galiausiai [Komisijos rekomendacijoje \(ES\) 2019/786](#) dėl pastatų renovacijos nustatyti skirtingi renovacijos lygiai (nedidelė, vidutinė ir esminė). ES lygmeniu taip pat siekiama, kad iki 2050 m. visas pastatų ūkis labai efektyviai vartotų energiją ir būtų nepriklausomas nuo iškastinio kuro.

Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė

05 2021 m. vasario mėn. kaip atsakas į COVID-19 pandemiją įsigaliojo Reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (EGADP)⁴. EGADP taip pat turėtų padėti valstybėms narėms geriau pasirengti iššūkiams ir galimybėms, atsirandantiems dėl žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos. 2026 m. sausio mėn. ji sutelkė 577 milijardus eurų dotacijų ir paskolų reformoms ir investicijoms ES valstybėse narėse remti. 2022 m. gegužės mėn. Europos Sąjunga priėmė [planą „REPowerEU“](#), kuriuo siekiama sumažinti priklausomybę nuo Rusijos iškastinio kuro, EGADP papildydama 21 milijardo eurų dotacijomis. Todėl valstybės narės arba išplėtė savo esamas EGADP energijos vartojimo efektyvumo priemones, arba įtraukė naujų priemonių. 2026 m. sausio mėn. energijos vartojimo efektyvumo gyvenamuosiuose pastatuose skatinimo priemonėms numatytos išlaidos buvo apie 43 milijardai eurų, t. y. apie 8 % pagal EGADP sutelktos sumos (investicijos sudaro 99 % išlaidų).

² Ten pat.

³ [Direktyva 2010/31/ES](#) dėl pastatų energinio naudingumo.

⁴ [EGADP reglamentas](#).

Funkcijos ir atsakomybės sritys

- 06** Komisija EGADP valdo tiesiogiai. Pagrindinės atsakingos šalys yra Reformų ir investicijų darbo grupė (SG REFORM) ir Ekonomikos ir finansų reikalų generalinis direktoratas (ECFIN GD). Komisija yra atsakinga už nacionalinių ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų (toliau – NEGAD planai) vertinimą ir valstybių narių mokėjimo prašymų patvirtinimą kartu su Taryba⁵. Komisija taip pat yra atsakinga už EGADP įgyvendinimo stebėseną ir už pažangos, padarytos siekiant jos tikslų, ataskaitų teikimą, pavyzdžiui, naudojant bendrus rodiklius⁶. Komisijos Energetikos generalinis direktoratas (ENER GD) rengia, įgyvendina ir koordinuoja su energetika, įskaitant energijos vartojimo efektyvumą, susijusią politiką.
- 07** Kiekviena valstybė narė pateikia NEGAD planą, į kurį įtraukia įvairias priemones, apimančias investicijas ir reformas. Valstybės narės turi nurodyti numatomas kiekvienos priemonės išlaidas, kad pagrįstų prašomų EGADP dotacijų ar paskolų sumą⁷. Kai kurių priemonių, paprastai reformų, išlaidų valstybės narės nebuvo įvertinusios. Pagal EGADP reglamentą valstybės narės gali pateikti pagrįstą prašymą iš dalies pakeisti savo planus⁸, jei tai pateisinama objektyviomis aplinkybėmis. Tokiu atveju jos turi įrodyti, kad esamų tarpinių ir siektinų reikšmių nebeįmanoma visiškai arba iš dalies pasiekti. Pakeitimai gali būti susiję su esamų priemonių numatomų išlaidų pakeitimais, anksčiau patvirtintų priemonių pakeitimu arba anksčiau patvirtintų tarpinių ir siektinų reikšmių pakeitimais.
- 08** Komisija vertina, ar valstybės narės tinkamai pasiekė su mokėjimo prašymu susijusių reformų ir investicijų tarpines ir siektinas reikšmes. Jei Komisija tuo įsitikina, ji išmoka EGADP lėšas valstybėms narėms. [1 diagramoje](#) pateikiama informacija apie įvairias funkcijas ir atsakomybės sritis.

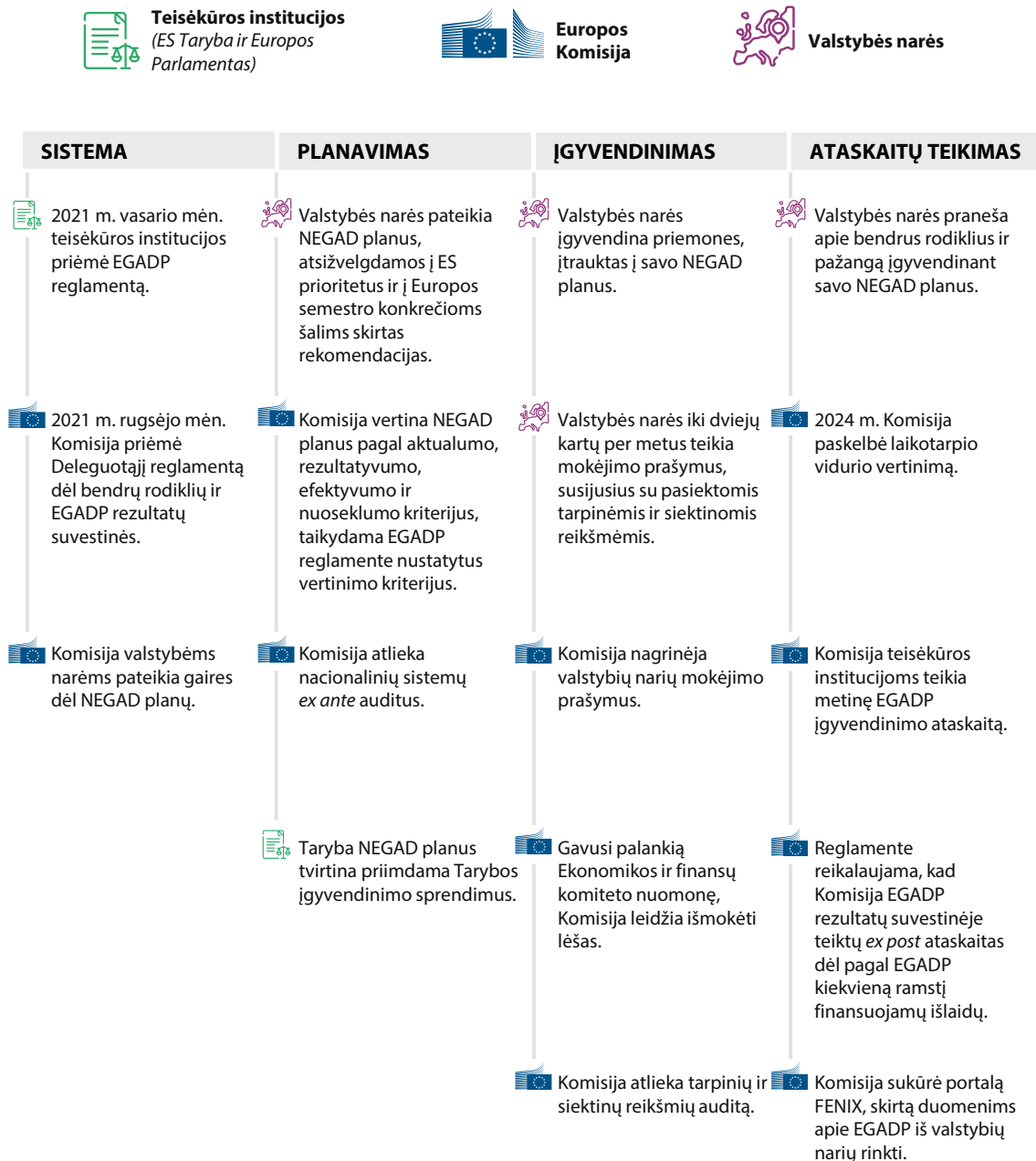
⁵ Ten pat, 20 straipsnis.

⁶ [Komisijos deleguotasis reglamentas \(ES\) 2021/2106](#), kuriuo nustatomi bendri rodikliai.

⁷ [Reglamento \(ES\) 2021/241](#) V priedo 3 punktas.

⁸ Ten pat, 21 straipsnis.

1 diagrama | Funkcijos ir atsakomybės sritys pagal EGADP

Šaltinis: Europos Audito Rūmai, remiantis galiojančiais teisės aktais ir patvirtinamaisiais dokumentais.

Audito apimtis ir metodas

- 09** Mūsų audito tikslas buvo įvertinti, ar EGADP priemonės (t. y. investicijos ir reformos) prisidėjo prie gyvenamųjų pastatų energijos vartojimo efektyvumo didinimo. Auditas apėmė laikotarpį nuo 2020 m. vasario mėn. (EGADP įgyvendinimo pradžios datos) iki 2025 m. gruodžio mėn. Daugiausia analizavome su EGADP reglamentu ir gairėmis susijusius galimus trūkumus, darančius poveikį tam, kaip priemonės buvo parengtos, ar jos buvo įgyvendinamos pagal planą arba buvo tinkamai peržiūrimos, ar jos davė rezultatų, susijusių su energijos taupymu, ir kaip šie rezultatai buvo stebimi.
- 10** *2 diagramoje* parodyta, kaip gavome įrodymų savo pastaboms pagrįsti. Mūsų *audito metodika* atitinka *Tarptautinės aukščiausiųjų audito institucijų organizacijos (INTOSAI)* paskelbtus tarptautinius audito standartus.

2 diagrama | Atliktas audito darbas

Peržiūrėjome

- Komisijos darbą ir Komisijos generalinių direktoratų (ECFIN GD, SG REFORM, ENER GD) dokumentus;
- energijos vartojimo efektyvumo gyvenamuosiuose pastatuose srities tyrimus ir ataskaitas.

Analizavome

- atrinktų valstybių narių NEGAD planus;
- pagrindinius duomenis apie visų ES priemonių, kuriomis remiama gyvenamųjų pastatų energinė renovacija, išlaidas ir siektinas reikšmes;
- Komisijos atliktus NEGAD planų vertinimus ir jų peržiūras;
- 27 renovacijos projektų atrinktose valstybėse narėse, kurie buvo aplankyti vietoje, imtį;
- informaciją apie sutaupytą energijos kiekį, apie kurį pranešė valstybės narės ir Komisija.

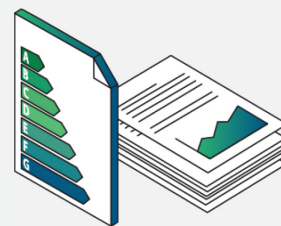
Atlikome interviu su

- Komisijos tarnybų (ECFIN GD, SG REFORM, ENER GD) atstovais;
- keturių valstybių narių (Belgijos, Italijos, Kipro ir Lietuvos) atstovais, atrinktais atsižvelgiant į jų energijos vartojimo efektyvumo priemonių aktualumą.

Konsultavomės su

- energinio naudingumo sertifikatų ir gyvenamųjų pastatų energijos vartojimo efektyvumo srities mokslininkais ir ekspertais.

Šaltinis: Audito Rūmai.

II priedas. Audituočių priemonių sąrašas

Investicijos

Investicijos kodas	Investicijos pavadinimas	Energijos vartojimo efektyvumo reikalavimas
BE-C[C11]-I[I-101.S4]	Flandrijos regiono socialinio būsto renovacija	30 %
BE-C[C11]-I[I-102.S5]	Briuselio sostinės regiono socialinio būsto renovacija	30 %
BE-C[C11]-I[I-103.S6]	Vokiškai kalbančios bendruomenės socialinio būsto renovacija	30 %
BE-C[C71]-I[I-701]	Briuselio sostinės regiono privataus būsto renovacija („REPowerEU“) – mažos pajamos	Nėra
BE-C[C71]-I[I-702]	Flandrijos regiono privataus būsto renovacija („REPowerEU“)	Nėra
BE-C[C71]-I[I-703]	Vokiškai kalbančios bendruomenės privataus būsto renovacija („REPowerEU“)	Nėra
BE-C[C71]-I[I-704]	Valonijos regiono socialinio būsto renovacija	Nėra
BE-C[C71]-I[I-726]	Valonijos regiono privataus būsto renovacija	Nėra
IT-C[M2C3]-I[I2.1]	„Superbonus“	30 %
IT-C[M2C3]-I[I3.1]	Efektyvaus centralizuoto šilumos tiekimo skatinimas	Netaikoma
IT-C[M7]-I[I17]	Finansinė priemonė, skirta viešųjų ir socialinių būstų energinei renovacijai	30 %
CY-C[C2.1]-I[I2]	Individualių energijos vartojimo efektyvumo priemonių skatinimas	30 %
CY-C[C2.1]-I[I7]	Išmanieji skaitikliai	Nėra
CY-C[C3.4]-I[I6]	Nikosijos miesto centro renovacija	Nėra
CY-C[C6.1]-I[I1]	Individualių energijos vartojimo efektyvumo priemonių skatinimas („REPowerEU“)	30 %
CY-C[C6.1]-I[I3]	Plataus masto energinio būstų ūkio atnaujinimo skatinimas	30 %
LT-C[C8]-I[H-1-1.H-1-1-1-a]	Parodomųjų pastatų renovacija medienos skydais	30 %
LT-C[C8]-I[H-1-1.H-1-1-2-]	Pastatų renovacija: daugiabučiai („REPowerEU“)	30 %

Reformos

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Energijos vartojimo efektyvumo reikalavimas
BE-C[C11]-R[R-101.S1]	Flandrijos regiono privataus būsto renovacija (įskaitant vieno langelio principu grindžiamą sistemą ir energijos vartojimo efektyvumo ženklavimo schemos peržiūrą)	Nėra
BE-C[C11]-R[R-102.S2]	Briuselio sostinės regiono privataus būsto renovacija	Nėra
BE-C[C11]-R[R-103.S3]	Vokiškai kalbančios bendruomenės privataus būsto renovacija	Nėra
BE-C[C71]-R[R-701]	Oro, klimato ir energetikos kodekso peržiūra	Netaikoma
IT-C[M2C3]-R[R1.1]	Energijos vartojimo efektyvumo intervencinių priemonių procedūrų supaprastinimas	Netaikoma
CY-C[C2.1]-R[R3]	Vieno langelio principu grindžiamos sistemos	Netaikoma
LT-C[C2]-R[B-1-3-.B-1-3-1-a-]	Pastatų renovacijos sistemos atnaujinimas	Netaikoma
LT-C[C2]-R[B-1-3-.B-1-3-2-]	Vieno langelio principu grindžiama sistema	30 %
LT-C[C2]-R[B-1-3-.B-1-3-3-]	Medienos skydai pastatams renovuoti	Netaikoma
LT-C[C2]-R[B-1-3-.B-1-3-4-]	Pastatų renovacija: daugiabučiai	30 %

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis NEGAD planais.

III priedas. Europos Audito Rūmų atliktas priemonių įgyvendinamumo vertinimas

Šalis	Priemonė	Siektinos reikšmės peržiūra	Audito Rūmų atliktas įgyvendinamumo vertinimas
Belgija	Flandrijos regiono socialinio būsto renovacija	–35 %	Vėluojama
	Briuselio sostinės regiono socialinio būsto renovacija	–23 %	Įgyvendinama pagal planą
	Vokiškai kalbančios bendruomenės socialinio būsto renovacija	–87 %	Vėluojama
	Briuselio sostinės regiono privataus būsto renovacija („REPowerEU“) – mažos pajamos	20 %	Įgyvendinama pagal planą
	Flandrijos regiono privataus būsto renovacija („REPowerEU“)	Su priemone susijusių siektinų reikšmių nėra*	Nėra duomenų
	Vokiškai kalbančios bendruomenės privataus būsto renovacija („REPowerEU“)	–5 %	Vėlavimo rizika
	Valonijos regiono socialinio būsto renovacija	–57 %	Vėluojama

	Valonijos regiono privataus būsto renovacija	Pokyčių nėra	Vėlavimo rizika
	Flandrijos regiono privataus būsto renovacija (įskaitant vieno langelio principu grindžiamą sistemą ir energijos vartojimo efektyvumo ženklavimo schemos peržiūrą)	3 %	Įgyvendinama pagal planą
	Briuselio sostinės regiono privataus būsto renovacija (įskaitant vieno langelio principu grindžiamą sistemą)	–10 %	Įgyvendinama pagal planą
	Vokiškai kalbančios bendruomenės privataus būsto renovacija	–100 % (priemonė atšaukta)	Atšaukta
	Oro, klimato ir energetikos kodekso peržiūra	Su priemone susijusių siektinų reikšmių nėra*	Užbaigta
Italija	„Superbonus“	12 %	Įgyvendinama pagal planą
	Efektyvaus centralizuoto šilumos tiekimo skatinimas	50 %	Vėluojama
	Finansinė priemonė, skirta viešųjų ir socialinių būstų energinei renovacijai	0 %	Vėluojama

	Energijos vartojimo efektyvumo intervencinių priemonių procedūrų supaprastinimas	Su priemone susijusių siektinų reikšmių nėra*	Užbaigta
Kipras	Individualių energijos vartojimo efektyvumo priemonių skatinimas	14 %	Įgyvendinama pagal planą
	Išmanieji skaitikliai	–50 %	Vėluojama
	Nikosijos miesto centro renovacija	–45 %	Vėluojama
	Individualių energijos vartojimo efektyvumo priemonių skatinimas („REPowerEU“)	52 %	Įgyvendinama pagal planą
	Plataus masto energinio būstų ūkio atnaujinimo skatinimas	–27 %	Vėlavimo rizika
	Vieno langelio principu grindžiamos sistemos	Su priemone susijusių siektinų reikšmių nėra*	Užbaigta
Lietuva	Parodomųjų pastatų renovacija medienos skydais	–25 %	Vėluojama
	Pastatų renovacija: daugiabučiai („REPowerEU“)	13 %	Vėlavimo rizika
	Pastatų renovacijos sistemos atnaujinimas	Su priemone susijusių siektinų reikšmių nėra*	Vėluojama

	Vieno langelio principu grindžiama sistema	Su priemone susijusių siektinų reikšmių nėra*	Vėluojama
	Medienos skydai pastatams renovuoti	–64 %	Vėluojama
	Pastatų renovacija: daugiabučiai	–32 %	Vėluojama

Pastaba: * priemonė turėjo tik su ja susietas tarpines reikšmes.

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis valstybių narių pateikta informacija.

Santrumpos

Santrumpa	Reikšmė (paaiškinimas)
DFP	daugiametė finansinė programa
EGADP	Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė
GWh	gigavatvalandė
ktne	kilotona naftos ekvivalento
kWh	kilovatvalandė
MWh	megavatvalandė
NEGAD planas	nacionalinis ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planas
NEKVP	nacionalinis energetikos ir klimato srities veiksmų planas

Žodynėlis

Terminas	Apibrėžtis (paaiškinimas)
atsipirkimo laikotarpis	laikas, kurio reikia pradinėms investicijoms išlaidoms padengti, sutaupant lėšų ar gaunant pajamų
bendras rodiklis	pažangos, padarytos įgyvendinant valstybių narių ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, taigi ir siekiant EGADP tikslų, vertinimo matas
dekarbonizacija	perėjimas prie ekonomikos sistemos, kurioje išmetama mažiau anglies dioksido ir kitų šiltnamio efektą sukeliančių dujų
EGADP rezultatų suvestinė	Komisijos interneto svetainė, kurioje pavaizduota valstybių narių daroma pažanga įgyvendinant ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus
ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planas	dokumentas, kuriame išdėstytos valstybės narės planuojamos reformos ir investicijos pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę
Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė	ES finansinės paramos mechanizmas, kuriuo siekiama švelninti COVID-19 pandemijos ekonominį ir socialinį poveikį, skatinti ekonomikos atsigavimą ir spręsti iššūkius, kylančius siekiant žalesnės ir labiau skaitmenizuotos ateities
energetikos tikslas	ES tikslas padidinti atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalį energijos rūšių derinyje ir sumažinti suvartojamą galutinės energijos kiekį
energijos vartojimo efektyvumas	sistemos ar prietaiso našumo ir suvartotos energijos santykis, išreikštas procentais
energinio naudingumo atotrūkis	apskaičiuoto ar teorinio ir faktiškai suvartojamo energijos kiekio skirtumas
energinio naudingumo klasė	standartizuotas rodiklis, rodantis pastato energijos vartojimo efektyvumą
energinio naudingumo sertifikatas	dokumentas, kuriame pateikiama informacija apie tai, kiek energijos reikia pastatui ar pastato vienetui, įskaitant tokius duomenis kaip energija šildymui, vėsinimui, vėdinimui, karštam vandeniui ir apšvietimui
esminė renovacija	pastato gerinimo darbai, dėl kurių sutaupoma labai daug energijos (paprastai daugiau kaip 60 %)
investicija	išlaidos į EGADP reglamento taikymo sritį patenkančiai veiklai, projektui ar kitam veiksmui, kurie, kaip tikimasi, duos naudingų rezultatų visuomenei, ekonomikai ar aplinkai
klimate srities tikslas	ES tikslas sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį
nacionalinė ilgalaikė renovacijos strategija	ES valstybės narės parengtas dokumentas, kuriame išdėstyta, kaip ji ketina iki 2050 m. panaikinti savo nacionalinio pastatų ūkio priklausomybę nuo iškastinio kuro ir užtikrinti, kad jis labai efektyviai vartotų energiją

pastatų ūkis	visi pastatai tam tikroje geografinėje vietovėje
planas „REPowerEU“	ES iniciatyva, kuria siekiama panaikinti priklausomybę nuo iškastinio kuro, įvairinti energijos tiekimą ir paspartinti perėjimą prie švarios energijos
poreikių vertinimas	sisteminis vertinimas siekiant nustatyti reikalavimus, prioritetus ir rezultatyviai paskirstyti išteklius
priemonė „NextGenerationEU“	finansavimo priemonių rinkinys, kuriuo siekiama padėti ES valstybėms narėms atsigaivinti nuo COVID-19 pandemijos ekonominio ir socialinio poveikio
reforma	EGADP kontekste tai pokytis, dėl kurio reikšmingai ir ilgam pagerėja rinkos veikimas, politika ar institucinės ar administracinės struktūros arba daroma reikšminga pažanga siekiant tokių politikos tikslų kaip ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas, atsparumas ir žaliaji bei skaitmeninė pertvarka
saistomasis poveikis	padėtis, kai priėmus sprendimą vėliau neįmanoma pereiti prie geresnės alternatyvos dėl techninių ar finansinių priežasčių
siektina reikšmė	kiekybinis valstybės narės pažangos, padarytos įgyvendinant konkrečią ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatytą reformą arba investiciją, matas
suvartojamas galutinės energijos kiekis	visas galutinių vartotojų, pavyzdžiui, namų ūkių, pramonės ir žemės ūkio subjektų, suvartojamas energijos kiekis, išskyrus paties energetikos sektoriaus suvartojamą energijos kiekį
suvartojamas pirminės energijos kiekis	bendras energijos poreikis, įskaitant paties energetikos sektoriaus suvartojamą kiekį, nuostolius transformuojant bei skirstant energiją ir suvartojamą galutinės energijos kiekį, bet neįskaitant energijos nešiklių panaudojimo ne energetikos tikslams (pavyzdžiui, naftos naudojimo plastikų gamybai)
Tarybos įgyvendinimo sprendimas	dokumentas, kuriuo Taryba, remdamasi Komisijos vertinimu, patvirtina valstybės narės ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą
tarpinė reikšmė	kokybinis valstybės narės pažangos, padarytos įgyvendinant ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatytą reformą arba investiciją, matas
tinkamumas finansuoti	priemonių tinkamumas EGADP finansavimui gauti, remiantis sąlygomis, kurios apima tinkamumo finansuoti laikotarpio laikymąsi ir papildomumo principo, reikšmingos žalos nedarymo principo ir principo, pagal kurį šiuo finansavimu negali būti pakeistos pasikartojančios nacionalinio biudžeto išlaidos, laikymąsi

Komisijos atsakymai

<https://www.eca.europa.eu/lt/publications/SR-2026–20>

Chronologija

<https://www.eca.europa.eu/lt/publications/SR-2026–20>

Audito grupė

Audito Rūmų specialiosiose ataskaitose pateikiami Audito Rūmų atliktų auditų, susijusių su įvairių sričių ES politika ir programomis arba su konkrečių biudžeto sričių valdymo temomis, rezultatai. Audito užduotis Audito Rūmai atrenka ir parengia taip, kad jos turėtų kuo didesnį poveikį, atsižvelgdami į neveiksmingumo ar neatitikties riziką, susijusių pajamų ar išlaidų lygį, būsimus pokyčius ir politinį bei viešąjį interesą.

Šį veiklos auditą atliko Audito Rūmų narės Joëlle Elvinger vadovaujama I audito kolegija „Tausus gamtos išteklių naudojimas“. Auditui vadovavo Audito Rūmų narys Nikolaos Milionis, jam padėjo kabineto vadovas Kristianas Sniter, kabineto atašė Aris Konstantinidis ir Katarzyna Radecka-Moroz, pagrindinė vadybininkė Florence Fornaroli, užduoties vadovė Antonella Stasia, auditoriai Dirkas Neumeisteris, Lucia Rosca ir Asimina Petri. Diagramas parengti padėjo Alexandra-Elena Mazilu.

Iš kairės į dešinę: Florence Fornaroli, Antonella Stasia, Asimina Petri, Kristian Sniter, Nikolaos Milionis, Dirk Neumeister, Aris Konstantinidis ir Alexandra-Elena Mazilu.

AUTORIŲ TEISĖS

© Europos Sąjunga, 2026

Europos Audito Rūmų pakartotinio naudojimo politika nustatyta [Audito Rūmų sprendime Nr. 6–2019](#) dėl atvirųjų duomenų politikos ir pakartotinio dokumentų naudojimo.

Jeigu nenurodyta kitaip (pavyzdžiui, atskiruose pranešimuose dėl autorių teisių), ES priklausantis Audito Rūmų turinys yra licencijuojamas pagal [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\) licenciją](#). Todėl paprastai pakartotinis naudojimas yra leidžiamas, jeigu tai tinkamai pažymima ir nurodomi bet kokie padaryti pakeitimai. Asmenys, kurie pakartotinai naudoja Audito Rūmų turinį, neturi iškreipti pirminės prasmės ar minties. Audito Rūmai nėra atsakingi už bet kokius pakartotinio naudojimo padarinius.

Būtina gauti papildomą leidimą, jei tam tikrame turinyje vaizduojami privatūs asmenys, kurių tapatybę galima nustatyti, pavyzdžiui, Audito Rūmų darbuotojų nuotraukose, arba jame pateikiami trečiųjų asmenų kūriniai.

Gavus tokį leidimą, juo panaikinamas ir pakeičiamas pirmiau minėtas bendrasis leidimas ir jame aiškiai nurodomi bet kokie naudojimo apribojimai.

Siekiant naudoti ar atgaminti turinį, kuris nepriklauso ES, gali reikėti prašyti leidimo tiesiogiai iš autorių teisių turėtojų.

Programinei įrangai ar dokumentams, kuriems taikomos pramoninės nuosavybės teisės, pavyzdžiui, patentams, prekių ženklams, registruotiems dizainams, logotipams ir pavadinimams, Audito Rūmų pakartotinio naudojimo politika netaikoma.

Europos Sąjungos institucijų domeno „europa.eu“ svetainėse pateikiamos nuorodos į trečiųjų asmenų svetaines. Audito Rūmai jų nekontroliuoja, todėl raginame peržiūrėti jose pateiktą privatumo ir autorių teisių politiką.

Viršelio nuotrauka: © David Zarzosa – stock.adobe.com.

1 priedo 1 diagramoje naudojamos piktogramos: www.flaticon.com.

6, 7, 8 ir 10 diagramose naudojamos vėliavos: www.flaticon.com.

Audito Rūmų logotipo naudojimas

Audito Rūmų logotipas negali būti naudojamas be išankstinio Audito Rūmų sutikimo.

HTML	ISBN 978-92-849-7925-7	ISSN 1977-5725	doi:10.2865/4546769	QJ-01-26-033-LT-Q
PDF	ISBN 978-92-849-7926-4	ISSN 1977-5725	doi:10.2865/4478863	QJ-01-26-033-LT-N

KAIP CITUOTI

Europos Audito Rūmai, [Specialioji ataskaita 20/2026](#) „Privačių pastatų energijos vartojimo efektyvumo didinimas taikant EGADP. Finansinė parama plati, tačiau pamatai silpni“, Europos Sąjungos leidinių biuras, 2026.

Ketvirtadalis ES suvartojamo energijos kiekio tenka gyvenamiesiems pastatams. Pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę šių pastatų energijos vartojimo efektyvumui didinti ir suvartojamam energijos kiekiui mažinti skirta 43 milijardai eurų. Atlikdami auditą nustatėme priemonių, kuriomis nebuvo tiesiogiai prisidedama prie esminės renovacijos, sąrangos trūkumų. Taip pat nustatėme įgyvendinimo vėlavimų ir priemonių veiklos rezultatų stebėsenos trūkumų. Informacija apie sutaupytą energijos kiekį nebuvo patikima, palyginama ar pakankamai išsami, o pastatų renovacijos išlaidų rezultatyvumas nebuvo stebimas. Savo rekomendacijomis siekiame pagerinti renovacijos priemonių tikslingumą, pateiktos informacijos apie sutaupytą energijos kiekį patikimumą ir priemonių rezultatų bei išlaidų rezultatyvumo vertinimą.

Audito Rūmų specialioji ataskaita pagal SESV 287 straipsnio 4 dalies antrą pastraipą.

EUROPOS
AUDITO
RŪMAI

Europos Sąjungos
leidinių biuras

EUROPOS AUDITO RŪMAI
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tel. +352 4398-1

Užklausos: eca.europa.eu/lt/contact
Interneto svetainė: eca.europa.eu
Socialiniai tinklai: @EUauditors